

Hailuodon kunta

Hyvinvointikertomus 2025–2029

Käsittely:

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta XXXX

Kunnanhallitus XXXX

Kunnanvaltuusto XXXX

10.10.2025

Sisällys

Johdanto.....	3
1. Kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	4
1.1 Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen osana strategiaa sekä toiminnan ja talouden suunnittelua	5
1.2 Hyvinvointityön johtamisen rakenteet	6
1.3 Hyvinvointikertomustyö.....	7
2. Hailuodon kunta	9
2.1 Hailuodon väestörakenteen tunnusluvut	9
3. Hailuotolaisten hyvinvoinnin nykytila	13
3.1 Lapset ja nuoret	14
3.1.1 Koettu hyvinvointi	15
3.1.2 Tulkintatyöpajat	19
3.2 Työikäiset ja nuoret aikuiset	21
3.2.1 Koettu hyvinvointi	22
3.2.2 Tulkintatyöpajat	25
3.3 Ikääntyneet	27
3.3.1 Koettu hyvinvointi	27
3.3.2 Tulkintatyöpajat	31
3.4 Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteet	33
3.5 Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehdyt toimet	34
4. Hailuodon kunnan terveyden edistämisen aktiivisuus, TEA-viisari	38
5. Hailuodon kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtiosuuden lisäosa, HYTE-kerroin	39
5.1 Hailuodon prosessi-indikaattorit	41
5.2 Hailuodon tulosindikaattorit	43
6. Yhteenveto	44
7. Hyvinvoinnin edistämisen painopisteet 2025–2029	46
Lähteet:	47

Johdanto

Kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (hyte) on osa kunnan perustehtävää, josta säädetään useissa eri laissa, kuten kuntalaissa (2015/410) ja terveydenhuoltolaissa (1326/2010). Kunnan hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman laatiminen perustuvat lakiin ja ovat osa kunnan strategista johtamista. Ne ovat työvälineitä, joilla voi suunnitella, seurata, arvioida ja raportoida kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä (Terveyden ja hyvinvoinninlaitos 2023b.)

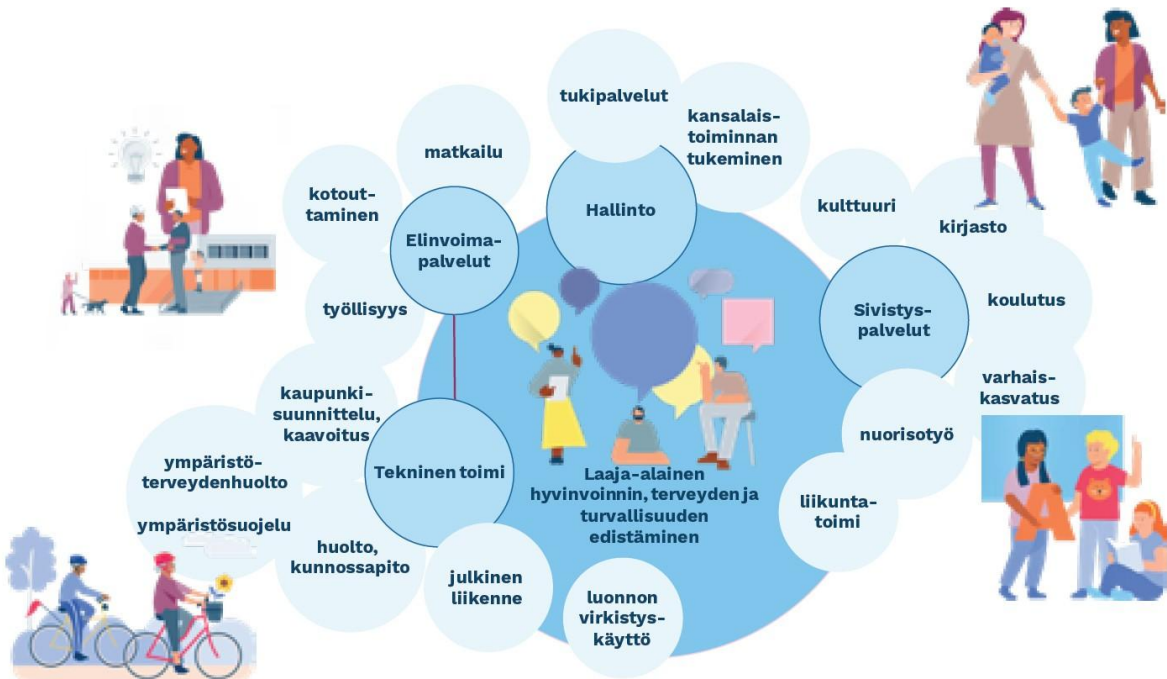
Hailuodon kunnan talousarvion 2025 tavoitteisiin sisältyy laajan hyvinvointikertomuksen valmistelu. Kerran valtuustokaudelle valmistettava hyvinvointikertomus on tiivis kuvaus kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä sekä niiden edistämisestä kunnassa. Hailuodossa laajan hyvinvointikertomuksen 2025–2029 valmistelu käynnistettiin hyvinvointikokemustiedon keruulla samanaikaisesta Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen hyvinvointikertomustyön valmistelun kanssa syksyllä 2024.

Hailuodon hyvinvointikertomuksen kuvaus kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä sekä niiden edistämisestä kunnassa perustuu THL:n suositukseen kunnan hyvinvointikertomusten vähimmäistietosisällöistä, ZekkiPro ja Minun arkeni ja elämäni -kyselyiden hyvinvointikokemustietoon sekä valmisteluvaiheen suoran osallistumisen aineistoihin. Hyvinvointikertomuksen lopussa on kertomuksen yhteenveto sekä hyvinvoinnin edistämisen painopisteet. Hyvinvointikertomuksen 2025–2029 hyvinvoinnin edistämisen ensimmäiset painopisteet nimettiin kevään 2025 tulkintatyöpajoissa. Lopullinen esitys painospisteistä valmisteltiin Hailuodon kunnan johtoryhmän jäsenten työpajassa 24.9.2025. Hyvinvointikertomuksen nykytilakuvaus sekä ikäryhmäkohtaiset hyvinvoinnin edistämisen painopisteet ohjaavat tulevan hyvinvointisuunnitelman tavoitteita ja toimenpiteitä ja ne huomioidaan osana kunnan toiminta- ja talousarviota.

1. Kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Hyvinvoivat ja terveet asukkaat ovat elinvoimaisen Hailuodon edellytys. Kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (hyte) on osa kunnan perustehtävää, josta säädetään useissa eri laissa, kuten kuntalaissa (2015/410) ja terveydenhuoltolaissa (1326/2010). Myös kuntalaisten turvallisuuden edistäminen, etenkin arkiympäristön turvallisuus, yhdistetään luontevaksi osaksi hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen kokonaisuutta (Kuntaliitto 2023.)

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävä kunnassa on laaja-alainen ja poikkihallinnollinen (Kuntaliitto 2023). Kaikki kunnan toiminta ei ole hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä, mutta kaikilta toimialoilta löytyy tehtäviä, jotka sisältävät hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen liittyviä kokonaisuuksia. Jokaisen toimialan tulee tunnistaa oman työnsä vaikutukset kuntalaisten hyvinvointiin, terveyteen ja turvallisuuteen (Kuntaliitto 2024). Kuntalaisten hyvinvoinnin edellytyksiä luovat muun muassa koulutus, liikunta-, ruoka- ja kulttuuripalvelut, kaavoitus ja liikennejärjestelyt. Kunta luo yhteistyössä asukkailleen hyviä arkiympäristöjä ja tukee kuntalaistensa mahdollisuuksia tehdä omaa hyvinvointia ja terveyttä edistäviä tekoja ja valintoja. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen tulisi ottaa huomioon kaikessa kunnan päätöksenteossa ja toiminnassa (Kuntaliitto 2024). Alla olevassa kuvassa kuvataan kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen poikkihallinnollista yhteistyötä:

Kuva: Kuntaliitto 2024, Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävät kunnissa.

Hyvinvoivat ja terveet asukkaat ovat myös elinvoimaisen hyvinvointialueen edellytys. Muun muassa sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusten kasvun hillitseminen vaatii, että hyvinvointia ja terveyttä edistetään laajalti ihmisten arkiympäristöissä (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 2024). Keskeinen Hailuodon kunnan yhteistyökumppani hyte-työssä on Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue, Pohde. Pohde ja hyvinvointialueen kunnat jakavat vastuun asukkaiden hyvinvoinnin edistämisestä. Pohjois-Pohjanmaan kuntien, hyvinvointialueen ja maakuntaliiton yhteistyö perustuu toimijoiden välisen yhteistyösopimuksen toteuttamiseen [Pohde-kunnat-maakuntaliitto-strateginen-yhteistyösopimus](#). Sopimuksella määritellään toiminnan strategiset tavoitteet, mittarit ja työnjako yhteistyön eri osa-alueilla.

Hyvinvointialueen lisäksi kunnan tärkeitä kumppaneita hyvinvoinnin edistämisessä ovat vapaaehtoiset, yhteisöt, järjestöt ja yhdistykset, yritykset ja seurakunnat (Kuntaliitto 2024.) Hailuodon kunta tukee kunnan alueella kuntalaisten hyvinvointia, elinvoimaa ja yhteisöllisyyttä edistäviä yhteisöjä ja järjestöjä. Kuntalaisten hyvinvoinnin edistämisessä on tärkeää huomioida kuntalaisten tarpeet ja toiveet vahvistaen kuntalaisten osallisuutta ja yhteisöllisyyttä muun muassa osallistumisvaikutuksia, yhteisöllisiä tapahtumia ja tilaisuuksia lisäämällä.

1.1 Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen osana strategiaa sekä toiminnan ja talouden suunnittelua

Kunnanvaltuusto hyväksyi Hailuodon kuntastrategian 2020–2025 18.9.2019 § 32 ja 13.11.2019 § 46. Kuntastrategian strategiset valinnat, tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit päivitettiin valtuuston päätöksellä 21.12.2022 § 76. Painopisteiden päivitys 2025 hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 12.11.2024 § 45.

Asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on toinen vuoden 2025 painopisteistä. Strategian painopisteet näkyvät konkreettisina toimenpiteinä kunnan talous- ja toimintasuunnitelmassa. Keskeiset tavoitteet, joita kunnan hyte-toiminnassa edistetään ovat:

- edistetään asukkaiden osallisuutta ja omaehtoista hyvinvointia,
- vahvistetaan kunnan toimialojen moniammatillista ja monialaista toimintatapaa osana perustoimintaa,
- vahvistetaan yhteistyötä järjestöjen, yhdistysten ja yritysten kanssa osana kunnan peruspalveluja ja -toimintaa sekä
- vahvistetaan ja tiivistetään Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen sekä Lakeuden alueen kuntien toimijoiden välistä yhdyspintayhteistyötä.

1.2 Hyvinvointityön johtamisen rakenteet

Hailuodon kunnan hallintosäännön mukaan kunnanhallitus vastaa kunnan elinvoiman ja asukkaiden hyvinvoinnin strategisesta ohjauksesta kuntastrategian mukaisesti (HS 22 §.) Sivistys- ja hyvinvointilautakunta päättää asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimeenpanosta kunnanhallituksen strategisen ohjauksen mukaisesti (HS 25 a §.) Lautakunnan alaisuudessa toimii hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen jaosto. Sivistys- ja hyvinvointilautakunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen jaoston tehtävänä on toimia kuntastrategian mukaisesti hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen liittyvissä tehtävissä yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa ja toteuttaa kunnan toimialojen välistä sekä muuta monialaista hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhteistyötä (HS 25 a §.)

Kunnan luottamushenkilöiden tehtävänä on varmistaa, että strategisista painopisteistä pidetään kiinni sekä huolehtia, että hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtamisesta ja vastuista sovitaan selkeästi. Valmistelu- ja esittelyvastuussa olevien viranhaltijoiden vastuulla on tuottaa riittävästi tietoa päätösten tueksi. Näin luottamushenkilöillä on aito mahdollisuus ymmärtää päätöstensä vaikutus kuntalaisten hyvinvointiin, terveyteen ja niihin vaikuttaviin tekijöihin (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2023a).

Kunnassa toimii johtoryhmä, joka valmistelee koko kuntaa koskevia asioita päätöksentekoon ja huolehtii sisäisen tiedottamisen ja yhteistoiminnan toteuttamisesta. Samoin johtoryhmä edistää eri toimialoilla tapahtuvaa kehittämistoimintaa ja ohjaa organisaation toimintaa tavoitteenaan kunnan ja sen asukkaiden hyvinvointi.

Maaliskuussa 2024 kunnassa aloitti hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen koordinaattori. Koordinaattorin tehtävänä on:

- kaikenikäisten kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävät (suunnittelu, toteutus, arviointi) sekä koordinointi- ja kehittämistehtävät,
- lakisääteisten hyvinvointikertomuksen ja hyvinvointisuunnitelman 2024–2025 valmistelu,
- toimia kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhteyshenkilönä monialaisessa ja moniammatillisessa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyössä,
- vanhus ja vammaisneuvoston sihteerin tehtävät sekä yleishallinnon valmistelutehtävät.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävä on laaja. Se koskee koko kuntaorganisaatiota, ja sisältää tehtäväkohtaisen työn lisäksi paljon moniammatillista ja monialaista yhteistyötä. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimintaa suunnitellaan, toteutetaan, arvioidaan ja raportoidaan Hailuodon kunnan hyvinvointikertomukseen – ja suunnitelmaan perustuen.

1.3 Hyvinvointikertomustyö

Kunnan hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman laatiminen perustuvat lakiin ja ovat osa kunnan strategista johtamista. Ne ovat työvälineitä, joilla voi suunnitella, seurata, arvioida ja raportoida kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä. Laajan hyvinvointikertomuksen hyväksyy kunnanvaltuusto.

Sote-järjestämislain 6 § mukaan kunnan on:

- seurattava kuntalaisten elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin,
- raportoitava toteutetuista toimenpiteistä,
- valmistettava valtuustolle valtuustokausittain hyvinvointikertomus ja – suunnitelma sekä
- strategisessa suunnittelussaan asetettava hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi tavoitteet sekä määriteltävä tavoitteita tukevat toimenpiteet,
- raportoitava kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä, niihin vaikuttavista tekijöistä sekä toteutetuista toimenpiteistä valtuustolle vuosittain.

Lisäksi työhön kuuluu vuosittainen tavoitteita ja toimenpiteitä tarkentava suunnittelu osana kunnan toiminta- ja talousarviota (Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos 2023b).

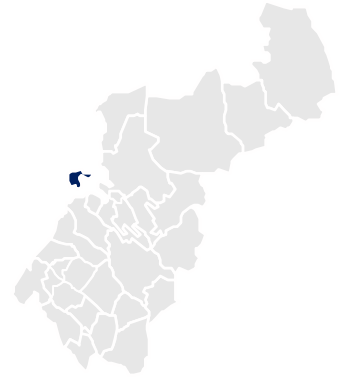
Kunnan hyvinvointikertomustyö jakaantuu kahteen osaan:

1. hyvinvointikertomukseen, joka kuvaa kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden nykytilanteen
2. hyvinvointisuunnitelmaan, jossa on kuvattu tavoitteet ja toimenpiteet kuntalaisten hyvinvoinnin parantamiseksi.

Hailuodon hyvinvointisuunnitelma 2024–2025 hyväksyttiin sivistys- ja hyvinvointilautakunnassa 17.3.2025 ja kunnanhallituksessa 22.4.2025 sekä esiteltiin kunnanvaltuustolle 27.5.2025. Hyvinvointisuunnitelma ohjaa Hailuodon kunnan toimialoja asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen vuosille 2024–2025 osana niiden perustehtävää yhdessä eri toimijoiden kanssa. Suunnitelma perustuu Pohteen hyvinvointisuunnitelman yhdessä hyväksytyihin painopisteisiin. Kunnat toteuttavat kuntakohtaisia hyvinvointisuunnitelmiaan resurssiensa puitteissa.

Hailuodon kunnan talousarvion 2025 tavoitteisiin sisältyy hyvinvointisuunnitelman 2024–2025 toimenpiteet sekä laajan hyvinvointikertomuksen valmistelu. Kerran valtuustokaudelle valmistettava hyvinvointikertomus on tiivis kuvaus kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä sekä niiden edistämisestä kunnassa. Kuntien ja hyvinvointialueen tulee laatia hyvinvointikertomukset yhteistyössä (Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue 2023.) Hailuodossa laajan hyvinvointikertomuksen 2025–2029 valmistelu käynnistettiin hyvinvointikokemustiedon keruulla samanaikaisesta Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen hyvinvointikertomustyön valmistelun kanssa syksyllä 2024. Seuraavalla sivulla olevassa kaaviossa on kuvattuna valtuustokausittaisen hyvinvointikertomuksen valmistelun eteneminen.

2.Hailuodon kunta

Perämerellä, Pohjois-Pohjanmaalla sijaitseva Hailuoto on Suomen kolmanneksi suurin saari ja asukasluvultaan Suomen viidenneksi pienin kunta. Saarelle pääsee kulkemaan lauttayhteydellä Oulusta. Hailuotoon on rakenteilla kiinteä maantieyhteys. Tavoitteena on, että yhteys avataan liikenteelle loppuvuodesta 2026. Hailuoto on tunnettu ainutlaatuisesta, kauniista luonnostaan, hiekkarannoistaan, linnustostaan sekä saaren sisäosien laajoista pelloista. Hailuodon kunta on luokiteltu kokonaisuudessaan kansallismaisemaksi. Etenkin kesäisin Hailuodossa järjestetään monipuolisia kulttuuritapahtumia. Hailuodon Marjaniemessä sijaitsee maamme pohjoisin valomajakka.

2.1 Hailuodon väestörakenteen tunnusluvut

Alla olevassa taulukossa on kuvattuna keskeiset Hailuodon kunnan avainluvut. Vertailtavina alueina koko maa sekä Pohjois-Pohjanmaa. Tiedot ovat vuosilta 2023 ja 2024. Nuoli kuvaa muutosta Hailuodossa edelliseen vuoteen.

Avainluku, tiedot vuodelta	Koko maa	Pohjois-Pohjanmaa	Hailuoto	Edellinen tilanne	Muutos edelliseen tilanteeseen
Väkiluku, 2024	5 635 971	418 331	927	948	↓
Väkiluvun muutos edellisestä vuodesta %	0,6	0,0	-2,2	- 1,3	↓
Alle 15-vuotiaita, %, 2024	14,6	17,1	11,1	11,8	↓
15–64-vuotiaita, %, 2024	61,9	61,4	46,6	47,8	↓
Yli 64-vuotiaita, %, 2024	23,6	21,5	42,3	40,4	↑
Ruotsinkielisiä, %, 2024	5,1	0,2	-	-	Ei muutosta
Ulkomaan kansalaisia, %, 2024	7,3	3,4	1,0	1,2	↓
Taajama-aste, %, 2024	87,1	85	54,2	53,8	↑

Avainluku, tiedot vuodelta	Koko maa	Pohjois-Pohjanmaa	Hailuoto	Edellinen tilanne	Muutos edelliseen tilanteeseen
Syntyneiden edemmyys, henkilöä, 2024	-14 547	-253	-16	- 8	↓
Kuntien välistä muuttovoittoa/-tappiota, henkilöä, 2024	0	-1 396	-5	- 5	Ei muutosta
Perheitä, 2024	1 472 516	107 619	254	259	↓
Asuntokuntia, 2024	2 860 961	202 082	487	489	↓
Rivi- ja pientaloissa asuvia asuntokuntia, %, 2024	50,2	62,7	97,3	97,1	↑
Vuokra-asunnoissa asuvia asuntokuntia, %, 2023	35,9	33,9	15,2	14,5	↑
Vähintään toisen asteen tutkinnon suorittaneita, osuus 15-vuotta täyttäneistä, %, 2024	75,1	77,4	78,8	79,5	↓
Korkea-asteen tutkinnon suorittaneita, osuus 15-vuotta täyttäneistä, %, 2024	34,1	32,1	35,3	35,6	↓
Taloudellinen huoltosuhde, 2023	131,8	144,9	192,6	176,7	↑
Työpaikkaomavaraisuus, 2023	100	98,8	67,9	70,6	↓
Alueella asuva työllinen työvoima, 2023	2 417 365	170 733	324	347	↓
Asuinkunnassaan työssäkäyviä, osuus työllisistä, %, 2023	64,2	75,4	51,5	52,4	↓
Työttömien osuus työvoimasta, %, 2023	10,9	12,4	10,2	9,4	↑
Eläkeläisten osuus väestöstä, %, 2023	25,8	24,3	43,5	42,3	↑
Alueella olevia työpaikkoja, 2023	2 417 365	168 625	220	245	↓

Alkutuotannon työpaikkojen osuus, %, 2023	2,4	3,8	23,6	23,7	↓
Jalostuksen työpaikkojen osuus, %, 2023	20,3	22,3	11,8	10,8	↑
Palvelujen työpaikkojen osuus, %, 2023	76	72,9	62,7	64,9	↓

Lähde: Tilastokeskus, Kuntien avainluvut -palvelu, 2025

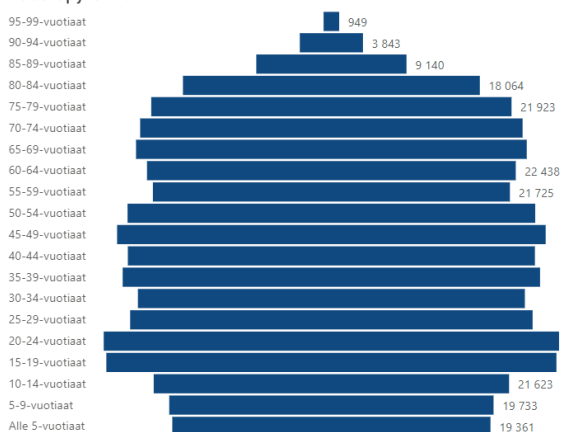
Kunnan elinvoiman muutosta kuvataan indikaattorilla, jonka keskiarvo on =0. Jos indikaattori saa positiivia arvoja se on ko. kunnassa kehittynyt paremmin kuin koko maassa keskimäärin. Jos indikaattori saa negatiivia arvoja se on ko. kunnassa kehittynyt huonommin. Elinvoimaindikaattori kuvaa kunnan aseman suhteellista muutosta. Indikaattori on yhdistetty muuttuja kunnan elinvoiman kannalta keskeisistä ulottuvuuksista: väestömuutos, työpaikkamuutos, verotulojen muutos, taloudellisen huoltosuhteen muutos ja koulutustason muutos. Ulottuvuudet vaikuttavat elinvoimaindikaattorin arvoon yhtäläisellä painolla (Kuntaliitto 2025.) Alla olevassa taulukossa Lakeuden alueen kuntien uusimmat elinvoimaindikaattorit (v.2022).

Kunta	Elinvoimaindikaattori v. 2022
Hailuoto	2,61
Liminka	0,10
Tyrnävä	-0,68
Lumijoki	3,50
Muhos	4,01
Kempele	1,83

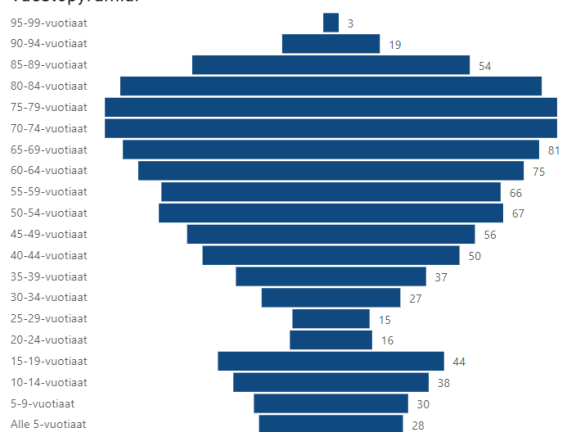
Lähde: Kuntaliitto, 2024.

Ikäryhmittäinen Pohjois-Pohjanmaan ja Hailuodon kunnan väestöennuste vuodelle 2030:

Väestöpyramidi

Väestöpyramidi

Lähde: Valtiokonttori, Tilastokeskus väestöennuste.

Väestöennuste 2030 (laskettu 2024)		
Väestöennuste 2030	Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	427914
Väestöennuste 2030	Hailuoto	916
0–6-vuotiaat, % väestöstä, väestöennuste	Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	6,4
0–6-vuotiaat, % väestöstä, väestöennuste	Hailuoto	2,9
7–15-vuotiaat, % väestöstä, väestöennuste	Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	9,5
7–15-vuotiaat, % väestöstä, väestöennuste	Hailuoto	6,4
16–24-vuotiaat, % väestöstä, väestöennuste	Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	12,3
16–24-vuotiaat, % väestöstä, väestöennuste	Hailuoto	5,2
25–64-vuotiaat, % väestöstä, väestöennuste	Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	48,7
25–64-vuotiaat, % väestöstä, väestöennuste	Hailuoto	41,9
65 vuotta täyttäneet, % väestöstä, väestöennuste	Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	23,1
65 vuotta täyttäneet, % väestöstä, väestöennuste	Hailuoto	43,4
75 vuotta täyttäneet, % väestöstä, väestöennuste	Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	12,2
75 vuotta täyttäneet, % väestöstä, väestöennuste	Hailuoto	24,6
85 vuotta täyttäneet, % väestöstä, väestöennuste	Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	3,1
85 vuotta täyttäneet, % väestöstä, väestöennuste	Hailuoto	7,6
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2025		

Väestönmuutos ajanjaksolla 2024–2040, Lakeuden alueen kunnat.

Kunta	Väestönmuutos	%
Hailuoto	-60	-6,1
Liminka	-9	-0,1
Tyrnävä	-520	-7,7
Lumijoki	-267	-13,6
Muhos	-660	-7,5
Kempele	210	1,1

Lähde: Tilastokeskus, 2024.

3. Hailuotolaisten hyvinvoinnin nykytila

Hyvinvointikertomuksen kuntalaisten hyvinvoinnin nykytilan kuvaus perustuu THL:n suositukseen kunnan hyvinvointikertomusten vähimmäistietosisällöistä. Indikaattorit auttavat ohjaamaan resursseja ja seuraamaan toiminnan vaikutuksia. Kunnille ja hyvinvointialueille on nimetty omat erilliset vähimmäistietosisällöt. Ne on jaettu kolmeen eri kategoriaan:

- hyvinvoinnin nykytila,
- rakenteet ja
- tehdyt toimet.

Indikaattoritietoa täydennettiin lapsille ja nuorille toteutetun ZekkiPro sekä täysi-ikäisille suunnatun Minun arkeni ja elämäni -kyselyiden avulla. Indikaattoritietoa ja hyvinvointikokemustietoa syvennettiin valmisteluvaiheen suoralla osallistumisella. Hyvinvoinnin nykytilaa tarkastellaan koko väestön ja ikäryhmien kautta. Vertailualueena Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue, Pohde.

Indeksi	Alue	2021	2022	2023	2024	Muutos edelliseen vuoteen
Sairastavuusindeksi, ikävakioitu	Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	111,3	111,5	111,2	-	
Sairastavuusindeksi, ikävakioitu	Hailuoto	121,1	115,0	110,8	-	↓
Vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalassa hoidetut potilaat / 10 000 asukasta	Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	108,9	96,1	94,5	91,3	
Vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalassa hoidetut potilaat / 10 000 asukasta	Hailuoto	126,4	-	125,8	-	↓
Poliisin tietoon tulleet omaisuusrikokset / 1 000 asukasta	Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	32,4	33,3	34,4	33,8	
Poliisin tietoon tulleet omaisuusrikokset / 1 000 asukasta	Hailuoto	10,5	6,3	9,5	18,3	↑
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2025						
Indeksi	Alue	2021	2025			
Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa, % THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2025, Kuntaliitto 2025	Pohjois-Pohjanmaa	53,5	52,6			
Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa, %	Hailuoto	70,9	69,7			

THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2025, Kuntaliitto 2025						
---	--	--	--	--	--	--

Indikaattori	Alue	2021	2022	2023
Liikennevahingoissa vammautuneet henkilöt, lkm.	Hailuoto	0	0	0
Liikennevahingoissa kuolleet henkilöt, lkm.	Hailuoto	0	0	0

Lähde: Onnettomuustietoinstituutti.

3.1 Lapset ja nuoret

Terveysten ja hyvinvoinninlaitoksen (THL) joka toinen vuosi toteuttama kouluterveyskysely tuottaa monipuolista ja luotettavaa seurantatietoa eri ikäisten lasten ja nuorten hyvinvoinnista, terveydestä, koulunkäynnistä ja opiskelusta, osallisuudesta sekä avun saannista ja palveluista. Kyselyn tuloksia ei julkaista, jos tapauksia on alle 5 ja vastaajamäärä on alle 60. Kouluterveyskyselyn tulosten lisäksi Hailuodosta ei ole saatavilla tietoa, kuinka monta % lapsiperheistä on saanut toimeentulotukea pitkäaikaisesti. Kaikista indikaattoreista ei ole saatavilla tietoa jokaiselta vertailuvuodelta.

Indikaattori	Alue	2021	2022	2023	2024	Muutos edelliseen vuoteen
Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat, % kaikista lapsiasuntokunnista	Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	28,8	28,3	28,4	28,4	
Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat, % kaikista lapsiasuntokunnista	Hailuoto	52,2	45,8	46,2	50,8	↑
Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE! -mittaus), % 5. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky	Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	34,6	36,6	35	32,8	
Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE! -mittaus), % 5. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky	Hailuoto	11,1				
Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE! -mittaus), % 8. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky	Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	37,6	38,3	36,9	37,2	
Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE! -mittaus), % 8. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky	Hailuoto		12,5			

Ylipainon (ml. lihavuus) yleisyys (%) 13–16-vuotiailla	Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue					
Ylipainon (ml. lihavuus) yleisyys (%) 13–16-vuotiailla	Hailuoto	42,4	27,3	24,2		↓
Ylipainon (ml. lihavuus) yleisyys (%) 7–12-vuotiailla	Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue					
Ylipainon (ml. lihavuus) yleisyys (%) 7–12-vuotiailla	Hailuoto	35,1	32,3	36		↑
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2025						

3.1.1 Koettu hyvinvointi

Lasten ja nuorten koettua hyvinvointia kartoitettiin lokakuussa 2024 maakunnallisella ZekkiPro -kyselyllä. Kyselyyn osallistui 28 Pohteen alueen kuntaa. **Hailuodossa ZekkiPro-kyselyyn saatiin 71 vastausta.**

Tieto kerättiin Diakonia-ammattikorkeakoulun ZekkiPro-järjestelmän avulla kolmen eri ikäryhmän 3X10D-elämäntilannemittareita hyödyntäen; 7–9, 10–14 sekä 14–17-vuotiaiden. Lisäksi 10–13-vuotiaiden sekä 14–17-vuotiaiden kyselyyn lisättiin kolme Pohteen toiveen mukaista kysymystä koskien fyysistä, psyykkistä tai vamman aiheuttamaa haittaa lasten ja nuorten arkeen.

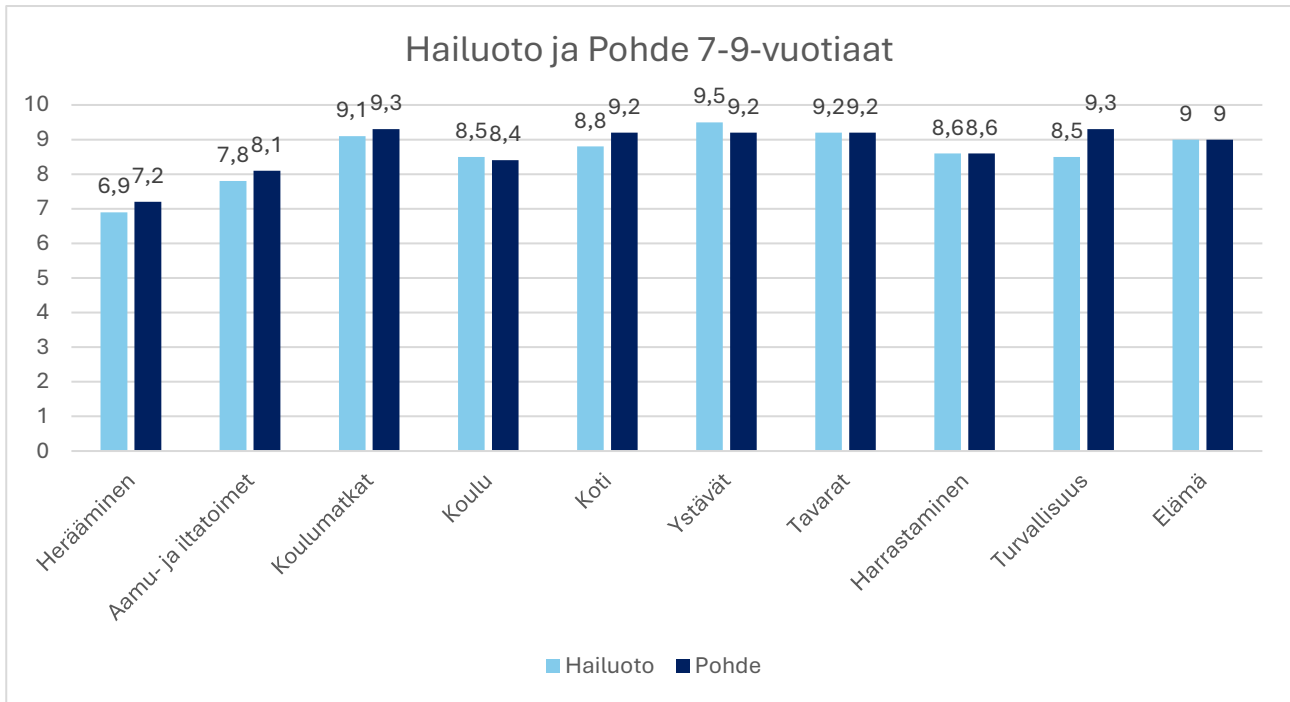
Tieto kerättiin oppilaitoksissa osana oppituntien työskentelyä poikkeuksena 1–3-luokkalaiset, joita pyydettiin vastaamaan kotona tarvittaessa vanhempiensa avustamana.

Kyselyn avulla saatiin:

- lasten ja nuorten kokemustietoa,
- yleiskuva lasten ja nuorten elämäntilanteesta,
- kuvattua lasten ja nuorten tyytyväisyyttä hyvinvoinnin kannalta tärkeitä elämäntilanteista,
- nostettua esille sekä haasteita että vahvuuksia
- vertailtavaa numeraalista tietoa hyvinvoinnin tasosta
- kysely mahdollistaa muutoksen seurannan.

Seuraavilla sivuilla on kuvattuna:

- Hailuodon 7–9-vuotiaiden, 10–14-vuotiaiden sekä 14–17-vuotiaiden lasten ja nuorten ZekkiPro vastaukset verrattuna Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen (Pohde) keskiarvoon,
- elämäntilanteiden vahvuudet ja muutostarpeet sekä
- kysymykset, joilla elämäntilanteita kartoitettiin.

0–5 tyytymätön, 6–7 neutraali, 8–10 tyytyväinen

Hailuotolaiset 7–9-vuotiaat vastaajat olivat **eniten tyytyväisiä** ystäviin, tavaroihin ja vaatteisiin sekä koulumatkoihin.

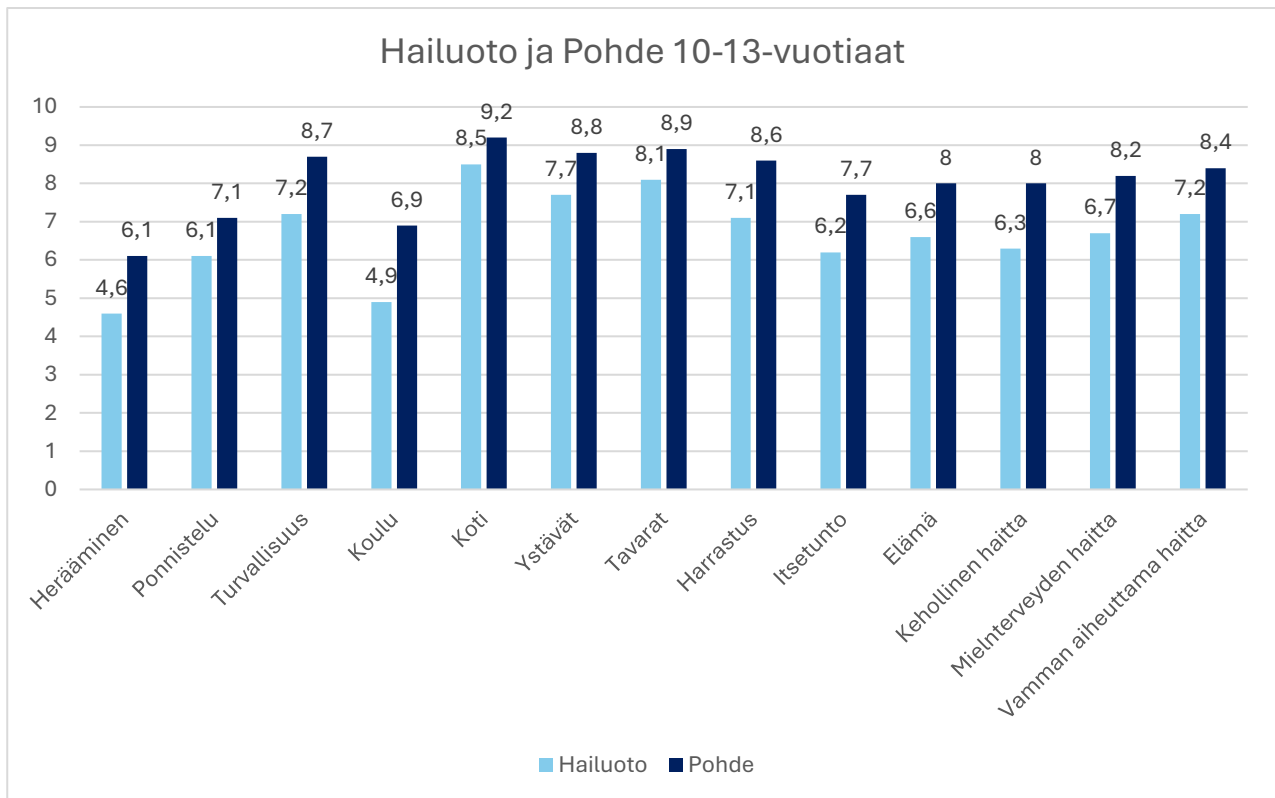
Kysymykset:

- **YSTÄVÄT** Onko sinulla riittävästi hyviä ystäviä? (9,5)
- **TAVARAT** Onko sinulla tarpeeksi tarvitsemiasi tavaroita ja vaatteita? (9,2)
- **KOULUMATKAT** Kuinka koulumatkat sujuvat? (9,1)

Hailuotolaiset 7–9-vuotiaat vastaajat **eniten tyytymättömiä** aamu- ja iltatoimiin, heräämiseen sekä kouluun ja turvallisuuteen.

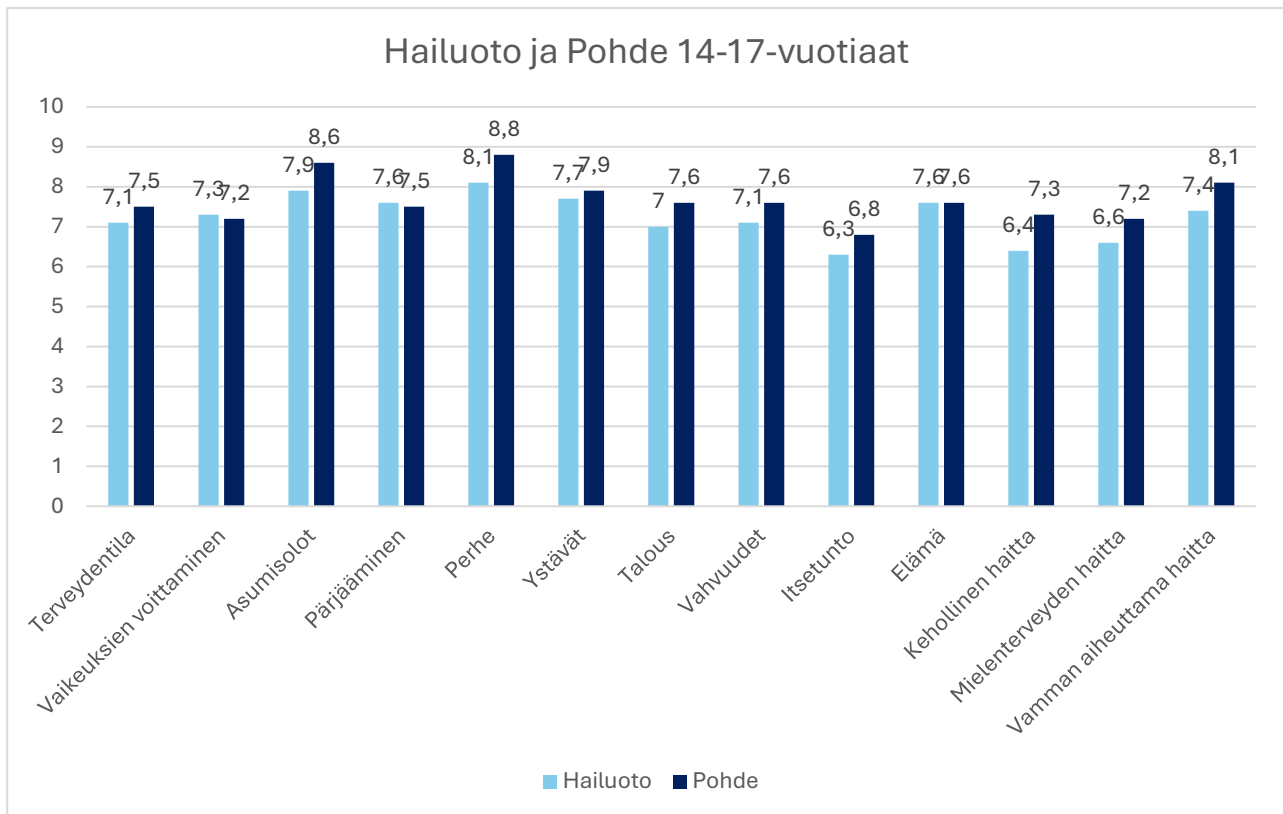
Kysymykset:

- **HERÄÄMINEN** Kuinka hyvin jaksat yleensä herätä aamuisin kouluun? (6,9)
- **AAMU- JA ILTATOIMET** Kuinka aamu- ja iltatoimet sujuvat (hampaiden pesu, suihku)? (7,8)
- **TURVALLISUUS** Kuinka turvallinen olo sinulla on yleensä? (8,5)
- **KOULU** Kuinka hyvin viihdyt koulussa? (8,5)

0–5 tyytymätön, 6–7 neutraali, 8–10 tyytyväinen

Hailuotolaiset 10–13-vuotiaat vastaajat olivat eniten tyytyväisiä kotiin, tavaroihin ja ystäviin. Kysymykset: • KOTI Kuinka hyvin viihdyt kotona? (8,5) • TAVARAT Onko sinulla tarpeeksi tarvitsemiasi tavaroita ja vaatteita? (8,1) • YSTÄVÄT Onko sinulla riittävästi hyviä kavereita? (7,7)	Hailuotolaiset 10–13-vuotiaat vastaajat olivat eniten tyytymättömiä heräämiseen, kouluun ja resilienssiin Kysymykset: • HERÄÄMINEN Kuinka hyvin jaksat yleensä herätä aamuisin kouluun? (4,6) • KOULU Kuinka hyvin viihdyt koulussa?(4,9) • RESILIENSSI Kuinka hyvin jaksat ponnistella erilaisten vaikeuksien voittamiseksi? (6,1)
---	--

0–5 tyytymätön / päivittäin 6–7 neutraali, 8–10 tyytyväinen

Hailuotolaiset 14–17-vuotiaat vastaajat olivat eniten tyytyväisiä perheeseen, asumisoloihin ja ystäviin. Kysymykset: • PERHE Kun ajattelet nykyhetkeä, niin kuinka tyytyväinen olet perheeseesi ja läheisiisi? (8,1) • ASUMISOLOT Kun ajattelet nykyhetkeä, niin kuinka tyytyväinen olet asumisoloihisi? (7,9) • YSTÄVÄT Kun ajattelet nykyhetkeä, niin kuinka tyytyväinen olet luotettavien ystävien määrään? (7,7)	Hailuotolaiset 14–17-vuotiaat vastaajat olivat eniten tyytymättömiä /päivittäin itsetuntoon, keholliseen sekä mielenterveyden haittaan. Kysymykset: • ITSETUNTO Kun ajattelet nykyhetkeä, niin kuinka tyytyväinen olet itsetuntoosi? (6,3) • KEHOLLINEN HAITTA Haittaako joku pitkäaikainen kehon sairaus tai oire elämääsi tai päivittäisiä tekemisiäsi? (6,4) • MIELENTERVEYDEN HAITTA Haittaako joku pitkäaikainen mielen sairaus tai oire elämääsi tai päivittäisiä tekemisiäsi? (6,6)
---	---

3.1.2 Tulkintatyöpajat

Hyvinvointikertomuksen valmisteluvaiheen suora osallistuminen toteutettiin kolmena tulkintatyöpajana. Työpajojen aineistona oli hyvinvointikertomuksessa kuvattu ikäryhmäkohtainen hyvinvointitieto: vähimmäismittarit ja kokemustieto. Tulkintatyöpajojen tarkoituksena oli syventää ymmärrystä hailuotolaisten hyvinvoinnin ja terveyden tilasta hyvinvointitiedon perusteella sekä tukea hyvinvointikertomuksen valmistelua yhteisen keskustelun kautta. Tavoitteena oli analysoida ja tulkita tietoa, rakentaa yhteistä ymmärrystä, tunnistaa kehittämistarpeita sekä nimetä ehdotuksia hyvinvoinnin edistämisen painopisteiksi. Kuntalaisille suunnattuihin tulkintatyöpajoihin 13.3.2025 ja 24.4.2025 oli kutsuttuina hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen jaoston jäsenet, edustajat vanhusvammaisneuvostosta, nuorisovaltuustosta, oppilaskunnasta, vanhempainoimikunnasta sekä järjestö- ja yhdistys toimijoista. 12.5.2025 toteutettu tulkintatyöpaja oli suunnattu johtoryhmänjäsenille.

ZekkiPro-kyselyn tuloksia käsiteltiin yhteisöllisessä oppilashuoltoryhmässä 24.4.2025. Oppilashuoltoryhmästä esille nostetut huomioid liitettiin osaksi työpajojen tuloksia. Lasten ja nuorten tulkintatyöpajan tuotokset on jaoteltu yleisiin huomioihin sekä elämänalueisiin.

Yleiset huomioid:

- Muihin kuntiin verrattuna kyselyyn vastaajia on vähemmän, jolloin yksittäiset vastaukset vaikuttavat tuloksiin enemmän.
- Eri ikäisillä on osittain eri kysymykset, jonka vuoksi tuloksia on vaikeampi vertailla keskenään.
- Avoimet vastaukset täydentäisivät kyselyä.
- Tulokset ovat alle Pohteen keskiarvon.

Perhe:

- Vanhemmat töissä mantereella:
 - Vaikutus turvallisuuden tunteeseen, jos lapset joutuvat olemaan yksin kotona.
 - Perheen yhteinen ilta lyhyt. Voi vaikuttaa nukkumaan menoon ja aamulla heräämiseen.
 - Työelämän vaatimukset
 - Vanhemmuuden tukeminen.
- Tarvitaan yhteisiä sopimuksia mm. netin käytöstä, nukkumaan menoajoista.

Koulu ja ystävyysuhteet:

- Tutut opettajat tuntevat saaren ja perheet.
- Suurin osa opettajista kulkee mantereelta.
- Opettajien vaihtuvuus ja kavereiden siirtyminen eri luokalle yhdysluokalle voi vaikuttaa:
- luottamuksen syntymiseen,
- ryhmädynamiikkaan,
- työrauhaan,
- kaverisuhteiden muodostumiseen,
- yksinäisyyden pelkoon,
- turvallisuuteen.

- 1–9 vuosiluokilla samat oppilaat mikä voi vaikeuttaa ystävien saamista.
- Yläkoulussa luokkakoko pienenee ja voi aiheuttaa jakaantumista.
- Saaresta poismuuttaminen peruskoulun jälkeen
 - etäisyys perheeseen,
 - vaikutus kaveripiiriin,
 - poismuuttaminen tiedossa lapsesta saakka.

Herääminen aamulla

ja heräämiseen liittyvät haasteet:

- unenlaatu- ja määrä,
- ruutuaika,
- aamupala,
- läksyynohdukset,
- keholliset haitat – päänsärky,
- keskittyminen ja tarkkaavaisuus,
- tunteiden säätely,
- mieliala,
- kuormituksen sietokyky – ponnistelu,
- väsymys vaikuttaa keskittymiseen, oppimiseen ja kaverisuhteisiin,
- väsymys lisää myöhästelyä ja poissaoloja,
- väsymys vaikuttaa työrauhaan.

Vapaa-aika:

- Jos lapsilla ja nuorilla on paljon harrastuksia ja töitä tehdään vanhempien mukana voi vaikuttaa palautumiseen.
- Onko vapaa-ajalla turvallisia aikuisia saatavilla?
- Matalan kynnyksen harrastus mahdollisuuksia on saatavilla.
 - yläkouluiässä kerhot eivät enää kiinnosta.
- Luonto on tärkeä lapsille ja nuorille

Kehon ja mielen hyvinvointi:

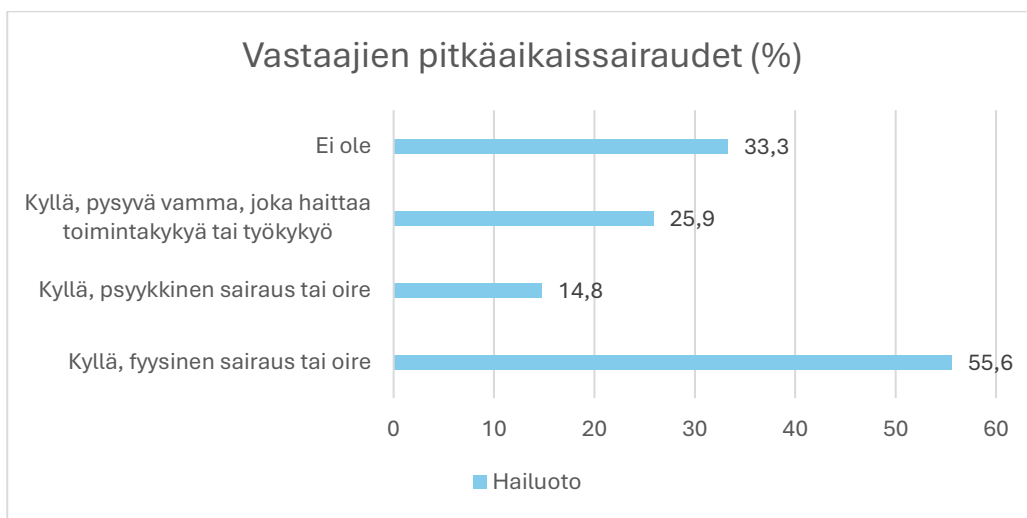
- Sote-palveluiden saatavuus:
 - matalankynnyksen palveluiden saatavuus
 - lapsiperhepalveluita vaikea saada välimatkan vuoksi, mikä vaikeuttaa asiakkaiden pääsyä palveluiden piiriin. Vaatii vanhempien aktiivisuutta, poissaoloa töistä, mikä voi vaikuttaa talouteen.
 - tärkeää, että ammattilaiset eivät olisi muista yhteyksistä tuttuja.
- Saari on pieni yhteisö, vahvojen persoonien mielipiteet vaikuttavat enemmän.
- Sosiaalisen median vaikutus itsetuntoon.
- Pelaamisen merkitys arjessa.

3.2 Työikäiset ja nuoret aikuiset

Indeksi	Alue	2021	2022	2023	2024	Muutos edelliseen vuoteen
Työkyvyttömyysindeksi, ikävakioitu	Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	129,4	128,8	128,4	-	
Työkyvyttömyysindeksi, ikävakioitu	Hailuoto		131,1	133,2	-	↑
Vaikeasti työllistyvät (rakennetyöttömyys), % 15–64-vuotiaista	Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	4,9	4,2	4,3	4,7	
Vaikeasti työllistyvät (rakennetyöttömyys), % 15–64-vuotiaista	Hailuoto	3,1	3,3	4,2	5,3	↑
Syrjäytymisriskissä (ei työssä, ei opiskele, ei ole varusmiespalvelussa) olevat 18–24-vuotiaat, % vastaavan ikäisistä	Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	15,7	16	17,7		
Syrjäytymisriskissä (ei työssä, ei opiskele, ei ole varusmiespalvelussa) olevat 18–24-vuotiaat, % vastaavan ikäisistä	Hailuoto		26,1	20,7		↓
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2025						

3.2.1 Koettu hyvinvointi

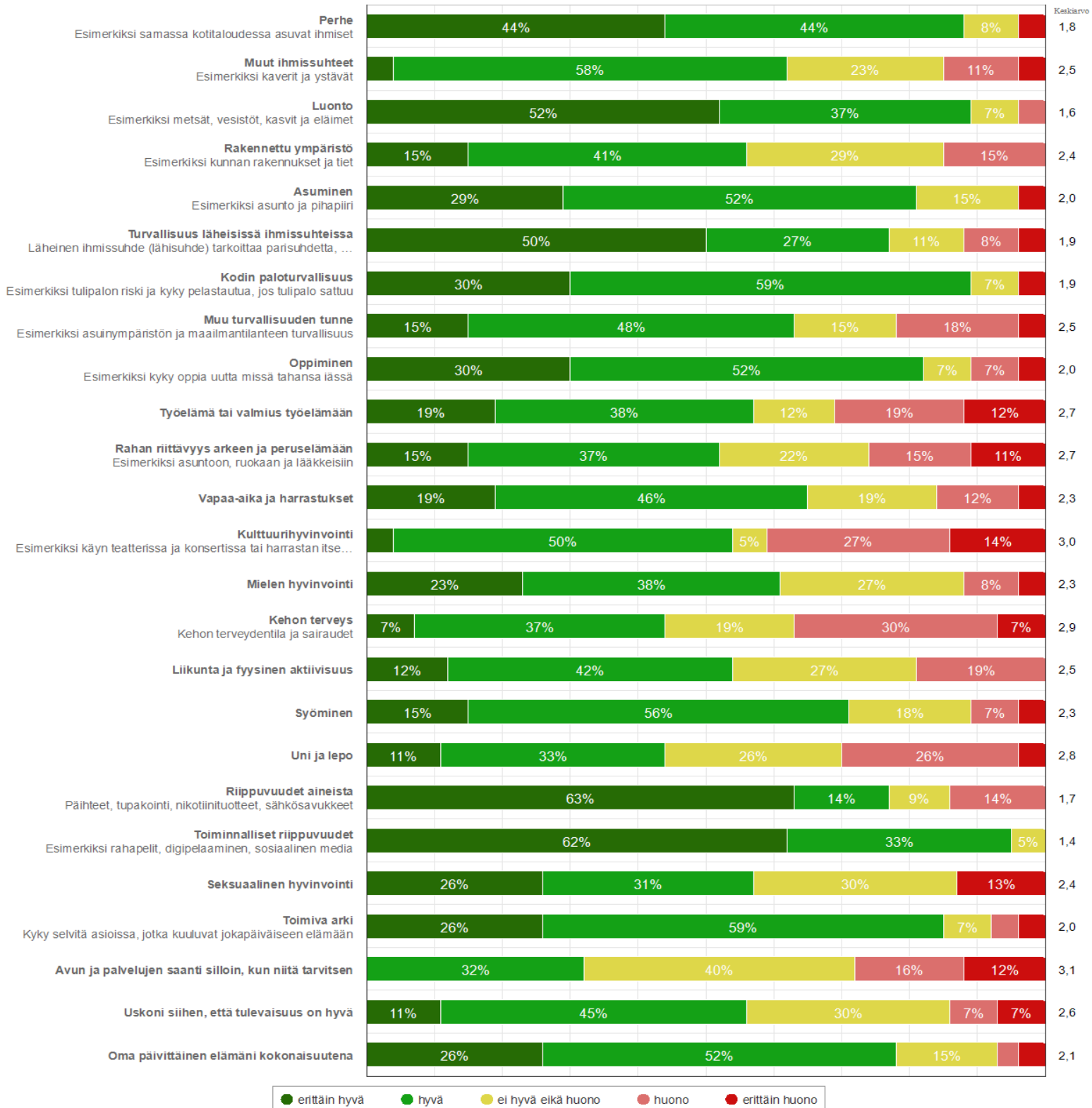
Pohjois-Pohjanmaan 30 kuntaa ja hyvinvointialue keräsivät lokakuussa 2024 yhdessä asukkailta tietoa heidän koetusta hyvinvoinnistaan. Tietoa kerättiin Minun arkeni ja elämäni -kyselyn avulla. Kuntalaiset pystyivät vastaamaan kyselyyn sähköisesti tai paperilomakkeella. Lakisääteisen hyvinvointikertomustyön lisäksi tulokset huomioidaan muun muassa Pohteen talousarvion ja seuraavan strategian valmistelussa. Tulosten tavoitteena on auttaa kuntia, Pohdetta ja yhteistyökumppaneita kehittämään asukkaille tarkoitettua apua ja tukea niin, että ne vastaavat asukkaiden tarpeisiin. **Nuorista 18–29-vuotiasta aikuisista ja 30–64-vuotiaista työikäisistä hailuotolaisista kyselyyn vastasi yhteensä 27 henkilöä.** Vastaajista naisia oli 17 ja miehiä 10.

Minun arkeni ja elämäni -kysely. 18–64-vuotiaiden vastaajien pitkäaikaissairaudet, Hailuoto.

Alla on lueteltu asioita, joista päivittäinen elämä muodostuu. Arvioi niitä oman hyvinvointisi ja päivittäisen elämäsi näkökulmasta. Valitse omaa tilannettasi parhaiten kuvaava vaihtoehto. Jätä kohta tyhjäksi, jos jokin osa-alue ei koske Sinua tai et osaa tai halua vastata.

Tilanteeni tällä osa-alueella on

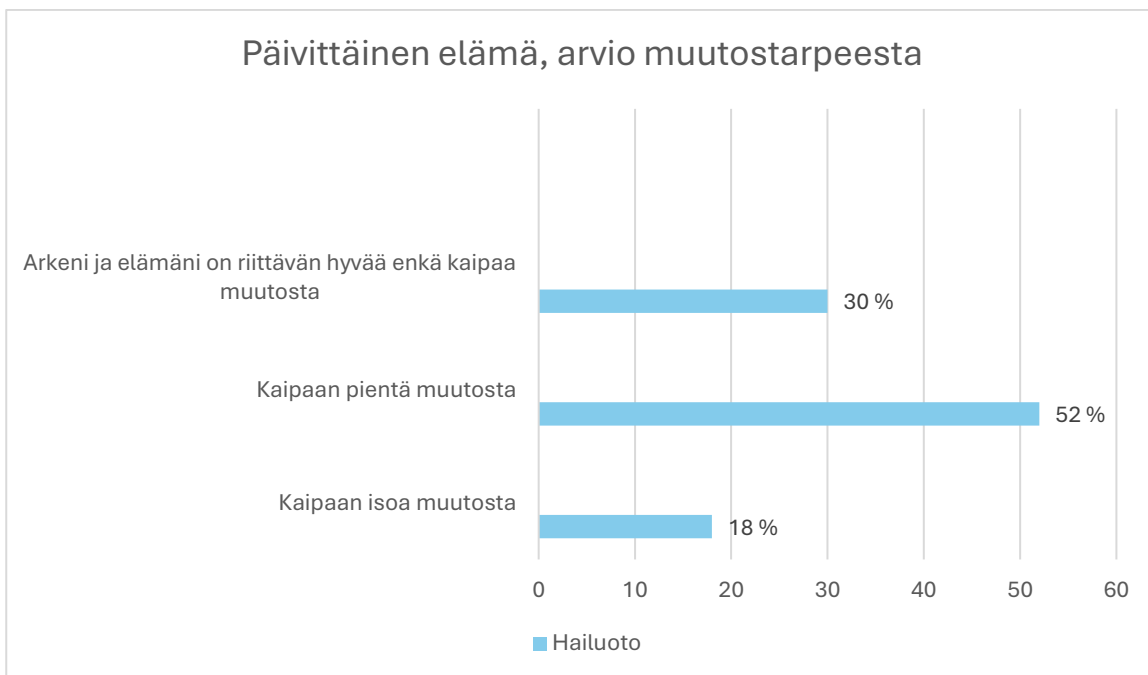
Vastaajien arvio oman hyvinvoinnin ja päivittäisen elämän osa-alueista, vahvuudet ja heikkoudet, % vastaajista:

Elämänosa-alueiden vahvuudet, erittäin hyvä tai hyvä, % vastaajista	Elämänosa-alueiden heikkoudet, erittäin huono tai huono, % vastaajista
1. Toiminnalliset riippuvuudet (esim. rahapelit, digipelaaminen ja sosiaalinen media) 95 % 2. Kodin paloturvallisuus (esim. tulipalonriski ja kyky pelastautua, jos tulipalo sattuu) 89 % 3. Luonto (esim. metsät, vesistöt, kasvit ja eläimet) 89 %	1. Kulttuurihyvinvointi (esim. käyn teatterissa ja konsertissa tai harrastan itse) 41 % 2. Kehon terveys (keho terveydentila ja sairaudet) 37 % 3. Työelämä tai valmius työelämään 31 %

Tärkeimmät asiat, joka saa jaksamaan ja johon kaipaa muutosta, avoimet vastaukset:

Tärkein asia, joka saa minut jaksamaan ja voimaan hyvin?	Tärkein asia, johon kaipaat muutosta?
1. Läheiset ihmissuhteet (perhe, kaverit, puoliso, vanhemmat) 2. Luonto (puhdas ilma, ympäristö, luonto) 3. Terveys	1. Taloudellinen tilanne (riittävä toimeentulo, parempi toimeentulo, raha) 2. Ihmissuhteet (ystäviä, kohtaamisia, ystävien tapaaminen olisi helpompaa, perheenjäsenten yhdessä asuminen) 3. Terveys (muutos terveydentilaan)

Vastaajien arvio päivittäisen elämän muutostarpeesta, % vastaajista:

Minun arkeni ja elämäni -kysely, 18–64-vuotiaiden vastaajien arvio muutostarpeesta, Hailuoto

Tärkeimmät muutostarpeet heillä, jotka kaipaavat elämäänsä pientä tai iso muutosta, % vastaajista:

- Muut ihmissuhteet (esim. kaverit ja ystävät) 33 %
- Rahan riittävyys arkeen ja peruselämään (esim. rahaa asuntoon, ruokaan ja lääkkeisiin) 33%
- Avun ja palveluiden saanti, kun niitä tarvitsen, 33 %

3.2.2 Tulkintatyöpajat

Hyvinvointikertomuksen valmisteluvaiheen suora osallistuminen toteutettiin kolmena tulkintatyöpajana. Työpajojen aineistona oli hyvinvointikertomuksessa kuvattu ikäryhmäkohtainen hyvinvointitieto: vähimmäismittarit ja kokemustieto. Tulkintatyöpajojen tarkoituksena oli syventää ymmärrystä hailuotolaisten hyvinvoinnin ja terveyden tilasta hyvinvointitiedon perusteella sekä tukea hyvinvointikertomuksen valmistelua yhteisen keskustelun kautta. Tavoitteena oli analysoida ja tulkita tietoa, rakentaa yhteistä ymmärrystä, tunnistaa kehittämistarpeita sekä nimetä ehdotuksia hyvinvoinnin edistämisen painopisteiksi.

Kuntalaisille suunnattuihin tulkintatyöpajoihin 13.3 ja 24.4 oli kutsuttuina hyte-jaoston jäsenet, edustajat vanhus- vammaisneuvostosta, nuorisovaltuustosta, oppilaskunnasta, vanhempaintoimikunnasta sekä järjestö- ja yhdistys toimijoista. 12.5.2025 toteutettu työpaja oli suunnattu johtoryhmänjäsenille.

Alla olevassa taulukossa on kuvattuna tulkintatyöpajan tulokset nuorten aikuisten ja työikäisten osalta. Tulokset on jaoteltu Minun arkeni ja elämäni (MAE) -kyselyn elämän eri osa-alueisiin.

Perhe:

- Perhekeskeinen ajattelu.
- Lähipiiri ja suku lähellä.

Luonto:

- Luonto lähellä.
- Harrastukset luonnossa:
 - metsästys, marjastus, luonnossa liikkuminen, kalastus, luontokuvaus, maastopyöräily.

Kodin paloturvallisuus:

- Totuttu, että apu on kaukana, jolloin oma vastuu turvallisuudesta korostuu.

Vapaa-aika:

- Oma päivittäinen elämä kokonaisuutena, toimiva arki.
- Kansalaisopisto, kuorotoiminta, Martat, kuntosali, liikuntaryhmät, 4H.
- Ilmaiset harrastusmahdollisuudet.
- Joukkoliikenteen hinnat laskeneet.

Avun ja palveluiden saanti silloin kun niitä tarvitsen:

- Palveluiden siirtyminen Pohteelle:
 - kulkuyhteydet haastavat,

- palveluiden saavutettavuus,
- palveluiden heikko saatavuus.

Rahan riittävyys arkeen ja peruselämään:

- Yleisen toimintaympäristön muutokset:
 - globaalista lokaaliin: ennakoimattomuus, nopeat muutokset.
- Hailuodon toimintaympäristö:
 - paikkaperustaisuus: pienimuotoinen elinkeinorakenne, tulotaso.
 - elinkeinokulttuuri: osa-aikaisuus laajassa merkityksessä.
- Taustalla työkyvyttömyys ja vaikeasti työllistyvien määrä?
 - onko koulutusta vastaavia työpaikkoja saatavilla?
 - onko mahdollisuutta ottaa vastaan työtä mantereelta, jos vuorotyö tai toinenkin vanhempi kulkee mantereella?
- Ruuan hintataso on korkeampi vrt. mantereella.
- Kalliit työmatkat:
 - kaksi autoa,
 - polttoainekustannukset.
- Monilapsiset perheet

Työelämä ja valmius työelämään:

- töitä on tarjolla suppeasti:
 - saatavilla ei ole teollisia työpaikkoja
 - elinkeinorakenne vähäinen / pienimuotoinen
 - osa-aikaisia elinkeinoja, esim. matkailu
- oma auto lähes pakollinen mantereella töissä kulkeville
- muuttuva työelämä: onko mahdollisuutta työnkiertoon / etätyöhön /osaamisen ylläpitämiseen.

Muut ihmissuhteet:

- Työpäivä mantereella töissä kävijöillä helposti liki 12 tuntia:
 - ajan vähyys, aika ei riitä sosiaaliseen elämään.
- Minkä verran kiusaamista lähipiirissä, somessa ja kylillä.
- Talvella vähän tapahtumia, jolloin sosiaaliset kontaktit jäävät vähäisiksi.

Kehon terveys

- Oma aktiivisuus.
- Liikkumismahdollisuuksia on.
- Pitkäaikaissairauksien osalta kontrollikäyntien toteutuminen.
- Pysyviä vammoja, jotka haittaavat toimintakykyä Pohteen ka. enemmän
 - Hailuodossa raskaita töitä (maatalous, kalastus, metsästys).

Uni ja lepo:

- Pitkät työmatkat.
- Ruutuaika ja sosiaalinen media.

Kulttuurihyvinvointi:

- Kysyntä ja tarjonta ei vastaa.
- Ymmärretäänkö kulttuurihyvinvoinnin laajuus?

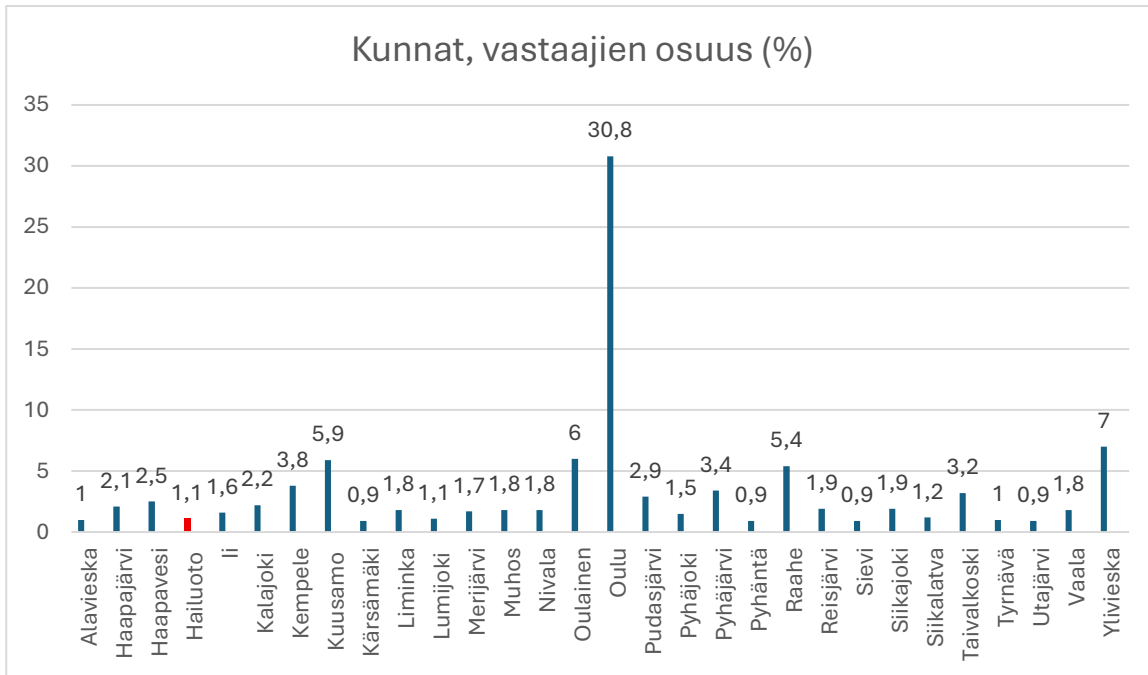
3.3 Ikääntyneet

Indeksi	Alue	2021	2022	2023	2024	Muutos edelliseen vuoteen
Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneet hoidettavat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä	Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	5,7	4,8	5,3	4,9	
Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneet hoidettavat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä	Hailuoto	5	4,2	6,3	6,0	↓
Yksinasuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä asuntoväestöstä	Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	42,9	42,7	42,6	42,5	
Yksinasuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä asuntoväestöstä	Hailuoto	36,3	34,6	33,8	38,2	↑
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä	Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	413,4	373	380,3	366,9	
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä	Hailuoto	268,1	290,2	235,6	412,9	↑
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2025						

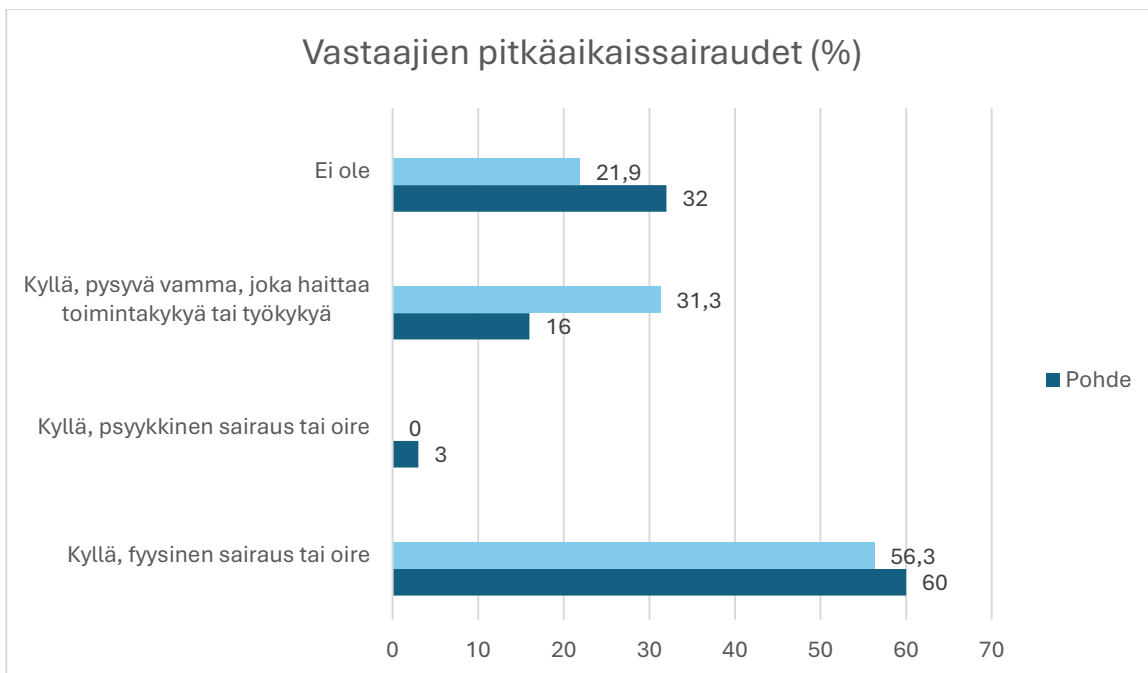
3.3.1 Koettu hyvinvointi

Pohjois-Pohjanmaan 30 kuntaa ja hyvinvointialue keräsivät lokakuussa 2024 yhdessä asukkailta tietoa heidän koetusta hyvinvoinnistaan. Tietoa kerättiin Minun arkeni ja elämäni -kyselyn avulla. Kuntalaiset pystyivät vastaamaan kyselyyn sähköisesti tai paperilomakkeella. Lakisääteisen hyvinvointikertomustyön lisäksi tulokset huomioidaan muun muassa Pohteen talousarvion ja seuraavan strategian valmistelussa. Tulosten tavoitteena on auttaa kuntia, Pohdeta ja yhteistyökumppaneita kehittämään asukkaille tarkoitettua apua ja tukea niin, että ne vastaavat asukkaiden tarpeisiin.

Ikääntyneistä yli 64-vuotiaista hailuotolaisista kyselyyn vastasi yhteensä 33 henkilöä. Vastaajista naisia oli 26 ja miehiä 7.

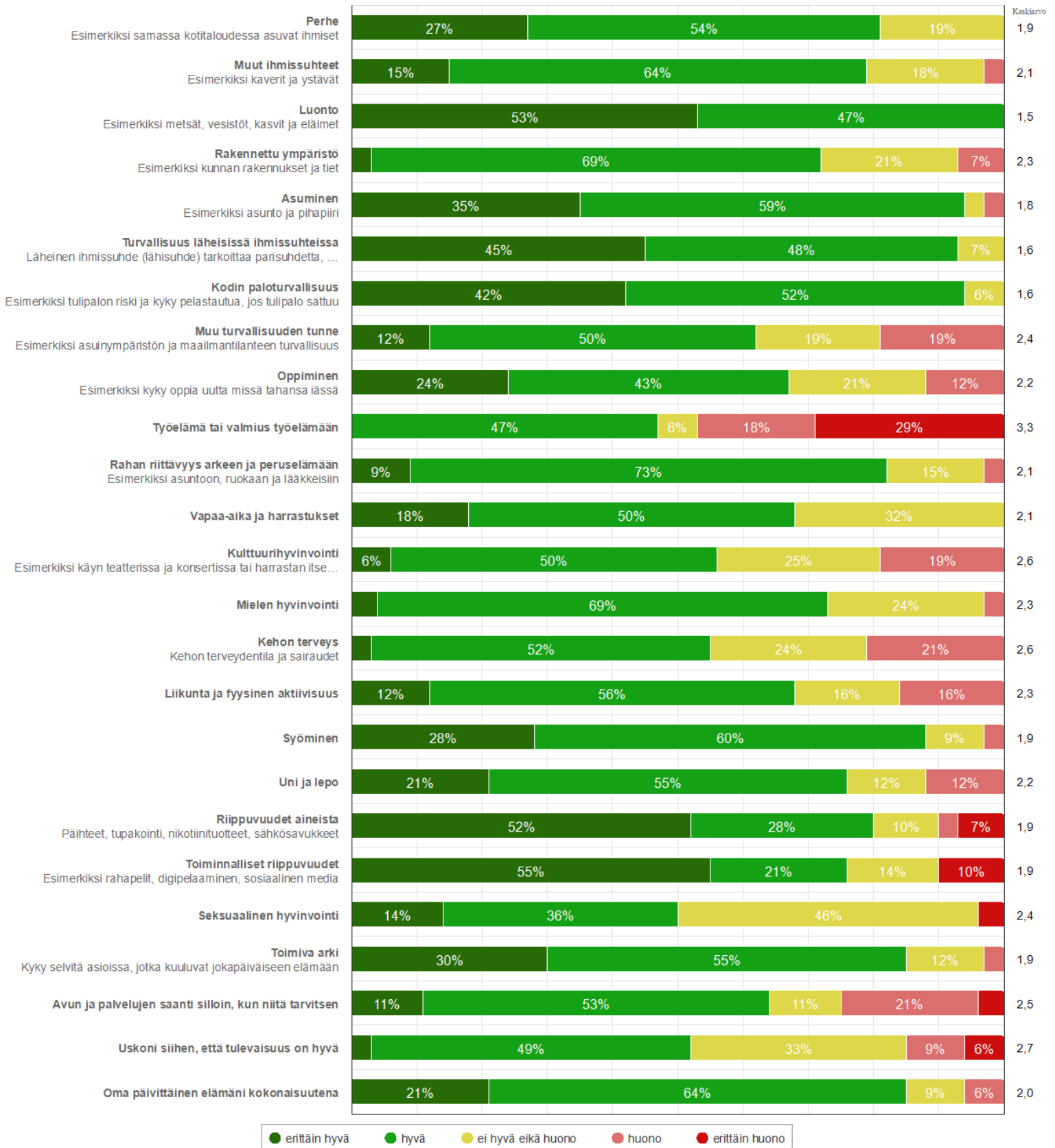

Minun arkeni ja elämäni -kysely. Vastaajien osuus kunnittain.

Minun arkeni ja elämäni -kysely. Yli 64-vuotiaiden vastaajien pitkäaikaissairaudet Hailuoto ja Pohde.

Alla on lueteltu asioita, joista päivittäinen elämä muodostuu. Arvioi niitä oman hyvinvointisi ja päivittäisen elämäsi näkökulmasta. Valitse omaa tilannettasi parhaiten kuvaava vaihtoehto. Jätä kohta tyhjäksi, jos jokin osa-alue ei koske Sinua tai et osaa tai halua vastata. Tilanteeni tällä osa-alueella on

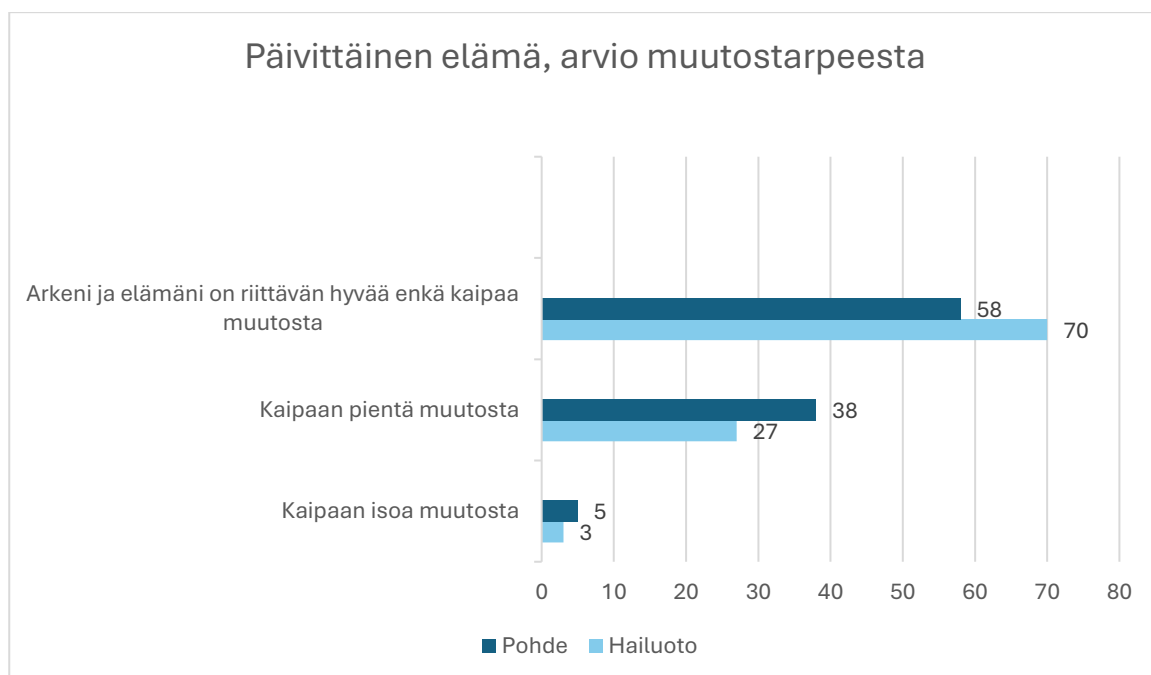
Vastaajien arvio oman hyvinvoinnin ja päivittäisen elämän osa-alueista, vahvuudet ja heikkoudet, % vastaajista:

Elämänosa-alueiden vahvuudet, erittäin hyvä tai hyvä	Elämänosa-alueiden heikkoudet, erittäin huono tai huono
1. Luonto (esim. metsät, vesistöt, kasvit ja eläimet) 100 % 2. Kodin paloturvallisuus (esim. tulipalonriski ja kyky pelastautua, jos tulipalo sattuu) 94 % 3. Asuminen (esim. asuminen ja pihapiiri) 94 %	1. Työelämä tai valmius työelämään 47 % 2. Avun ja palveluiden saanti silloin kun niitä tarvitsen 25 % 3. Kehon terveys (keho terveydentila ja sairaudet) 21 %

Tärkeimmät asiat, joka saa jaksamaan ja johon kaipaa muutosta, avoimet vastaukset:

Tärkein asia, joka saa minut jaksamaan ja voimaan hyvin?	Tärkein asia, johon kaipaat muutosta?
1. Läheiset ihmissuhteet (parisuhde, lapset, lapsenlapset, omaiset) 2. Fyysinen ja psyykkinen terveys ja toimintakyky 3. Luonto	1. Harrastuksia ja kulttuuritapahtumia (uuden oppiminen, sosiaalinen kanssakäyminen) 2. Terveys 3. Ihmissuhteet

Vastaajien arvio päivittäisen elämän muutostarpeesta, % vastaajista:

Minun arkeni ja elämäni -kysely, 18–64-vuotiaiden vastaajien arvio muutostarpeesta, Hailuoto ja Pohde.

Tärkeimmät muutostarpeet heillä, jotka kaipaavat elämäänsä pientä tai iso muutosta, % vastaajista:

- Kehon terveys 43 %
- Liikunta ja fyysinen aktiivisuus 43 %
- Muut ihmissuhteet, vapaa-aika ja harrastukset, kulttuurihyvinvointi sekä avun ja palveluiden saanti silloin kuin niitä tarvitsen 29 %

3.3.2 Tulkintatyöpajat

Hyvinvointikertomuksen valmisteluvaiheen suora osallistuminen toteutettiin kolmena tulkintatyöpajana. Työpajojen aineistona oli hyvinvointikertomuksessa kuvattu ikäryhmäkohtainen hyvinvointitieto: vähimmäismittarit ja kokemustieto. Tulkintatyöpajojen tarkoituksena oli syventää ymmärrystä hailuotolaisten hyvinvoinnin ja terveyden tilasta hyvinvointitiedon perusteella sekä tukea hyvinvointikertomuksen valmistelua yhteisen keskustelun kautta. Tavoitteena oli analysoida ja tulkita tietoa, rakentaa yhteistä ymmärrystä, tunnistaa kehittämistarpeita sekä nimetä ehdotuksia hyvinvoinnin edistämisen painopisteiksi.

Kuntalaisille suunnattuihin tulkintatyöpajoihin 13.3 ja 24.4 oli kutsuttuina hyte-jaoston jäsenet, edustajat vanhus- vammaisneuvostosta, nuorisovaltuustosta, oppilaskunnasta, vanhempaintoimikunnasta sekä järjestö- ja yhdistys toimijoista. 12.5.2025 toteutettu työpaja oli suunnattu johtoryhmänjäsenille.

Alla olevassa taulukossa on kuvattuna tulkintatyöpajan tulokset ikääntyneiden osalta. Tulokset on jaoteltu yleisiin huomioihin sekä Minun arkeni ja elämäni (MAE) - kyselyn elämän eri osa-alueisiin.

Yleiset huomiot:

- ”Hailuoto eläkeläisten keidas”
- Yleisesti kaikki kohdat suurimmalta osin hyvin (70 %), suuria muutoksia ei juurikaan kaivata.
- Näyttävätkö vastaukset liian hyviltä?
 - Onko MAE-kysely tavoittanut kaikista iäkkäimpiä?
 - Onko MAE-kysely tavoittanut haavoittuvammassa asemassa olevia (esim. yksinäisiä ajokortittomia)?

Luonto:

- Luonto helposti saavutettava:
 - puut, ympäristö, linnut, eläimet, meri.
- Luonto tarjoaa mahdollisuuden kalastaa, marjastaa, metsästää.
- Luonto koetaan kokonaisvaltaisesti

Asuminen:

- isot tontit, pihapiiri, omakotitalot
- esteelliset asunnot, asunnon muutostyöt.

Turvallisuus läheisissä ihmissuhteissa:

- perhekeskeisyys

Kehon terveys:

- iän merkitys,
- pitkäaikaissairauksia,
- osa on tehnyt raskasta työtä esim. maatalous, kalastus.
- fyysisestä ja psyykkisestä terveydestä ja toimintakyvystä pidetään huolta, jotta pärjätään.

Kodin paloturvallisuus:

- onko vahvuus vai asia, josta on huolehdittava?

Muut ihmissuhteet:

- Hailuodossa ei ole yksin:
 - ihmiset ovat tuttuja,
 - kaupungissa et välttämättä tunne edes naapuria,
 - paluumuuttajat.
- ajokortin merkitys.

Riippuvuudet aineista ja toiminnalliset riippuvuudet:

- vaikuttaako esim. yksinäisyys?

Avun ja palveluiden saanti, kun niitä tarvitsen:

- Pohde ja sijainti:
 - palveluiden saatavuus ja saavutettavuus
- Ikääntyneillä avun ja palveluiden tarve kasvanut.
- Ajokortin merkitys.
- Onko saattajia?
- Palvelu- ja asiointiliikenteen puute.
- Päivätoiminnan kehittäminen.

Liikunta ja fyysinen aktiivisuus:

- Olosuhteet hyvät mutta ehkä ihmiset tarvitsevat kannustusta?
- Pääsevätkö asukkaat liikuntapaikkoihin?

Uskoni siihen, että tulevaisuus on hyvä:

- Ikääntyminen vaikuttanee vastauksiin.
- Yleinen maailman tilanne.

Seksuaalinen hyvinvointi:

- ikä vaikuttanee.

Turvallisuus:

- Hailuodon rauha ja turvallisuus.
- Turvallisuuden tunteeseen vaikuttaa palokunta, ensivaste.

Mielen hyvinvointi:

- Hailuodossa on suurempi sosiaalinen paine.
- Juorujen leviäminen voi vaikuttaa psyykkiseen hyvinvointiin.
- Vertaistuen tarve:

- yhdistysten ja järjestöjen rooli,
- yksinäisyyden ehkäisy.

Taloudellinen hyvinvointi:

- Talous monella este.
- Osalla pieniä eläkkeitä.
- Hyvä eläke (n. yli 1500 €/kk) + ei ajokorttia > ei mahdollisuutta kuljetuspalveluihin (poikkeus vammaispalvelulain mukaiset).

3.4 Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteet

Tiedonkeruu kunnan johdolle väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä (THL) THL kerää terveydenedistämisaktiivisuuteen liittyvää tietoa kuntajohdolta joka toinen vuosi. Tiedonkeruu toteutetaan yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön ja Suomen Kuntaliiton kanssa. Tiedot kerätään keväisin, kahden vuoden välein parittomina vuosina.

Indikaattori	Alue	2021	2022	2023	2024
Ehkäisevää päihdetyötä yhteisesti kirjattujen käytäntöjen mukaisesti toteuttavat peruskoulut, % peruskouluista	Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	69	-	60	-
Ehkäisevää päihdetyötä yhteisesti kirjattujen käytäntöjen mukaisesti toteuttavat peruskoulut, % peruskouluista	Hailuoto	0	-	-	-
Ennakkoarvioinnin käyttö kunnan toiminnassa, %	Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	54	-	55	-
Ennakkoarvioinnin käyttö kunnan toiminnassa, %	Hailuoto	-	-	100	-
Hyvinvointikertomus hyväksytty valtuustossa, % tiedot toimittaneista alueen kunnista	Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	100	-	97	-
Hyvinvointikertomus hyväksytty valtuustossa, % tiedot toimittaneista alueen kunnista	Hailuoto	-	-	100	-
Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä	Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	88	88	97	97

Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä	Hailuoto			0	0
Kunta on asettanut tavoitteet ja toimenpiteet ikääntyneiden hyvinvointia ja terveyttä edistävien ravitsemustottumusten lisäämiseksi, %	Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	24		24	-
Kunta on asettanut tavoitteet ja toimenpiteet ikääntyneiden hyvinvointia ja terveyttä edistävien ravitsemustottumusten lisäämiseksi, %	Hailuoto			0	-
Väestöryhmien välisten terveyserojen raportointi valtuustolle, % tiedot toimittaneista alueen kunnista	Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	69		71	-
Väestöryhmien välisten terveyserojen raportointi valtuustolle, % tiedot toimittaneista alueen kunnista	Hailuoto			100	-
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2025					

3.5 Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehdyt toimet

Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen peruskouluissa -tiedonkeruu (THL) THL kerää peruskouluilta terveydenedistämisaktiivisuuteen liittyvää tietoa yhteistyössä Opetushallituksen kanssa. Tiedot kerätään kouluilta syksyisin, kahden vuoden välein parittomina vuosina. Linkki sähköisessä palvelussa täytettävään tiedonkeruulomakkeeseen lähetetään kunkin koulun tai oppilaitoksen rehtorille. Tietojen kokoaminen toivotaan tehtävän yhteistyössä opiskeluhoitotryhmän kanssa. Seuraava tiedonkeruu toteutetaan syksyllä 2025.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimista ei ole saatavilla indikaattoritietoja jokaiselta vertailuvuodelta. Tietoa ei ollut saatavilla kouluterveyskyselystä, kevyen liikenteen väylistä (metriä) / asukas, ei tietoa enintään 1 kilometrin päässä lähivirkistysalueista asuvat / % väestöstä.

Indikaattori	Alue	2021	2022	2023	2024
Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä	Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	71	71	10	10

Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä	Hailuoto	100	100	-	-
Kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus	Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	69	69	80	80
Kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus	Hailuoto	100	100	-	-
Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä	Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	13	13	21	21
Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä	Hailuoto	0	0	0	0
Laajaan terveystarkastukseen sisältyy opettajan kirjallinen arvio oppilaan selviytymisestä ja hyvinvoinnista koulussa, % kouluista	Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	77		87	
Laajaan terveystarkastukseen sisältyy opettajan kirjallinen arvio oppilaan selviytymisestä ja hyvinvoinnista koulussa, % kouluista	Hailuoto	100	-	-	-
Liikunnan edistäminen kunnissa - TEA, pistemäärä	Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue		79		75
Liikunnan edistäminen kunnissa - TEA, pistemäärä	Hailuoto		64	0	78
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2025					

Indikaattori	2021	2022	2023	2024	Muutos edelliseen vuoteen
Hailuoto, 0–6-vuotiaat lapset, lukumäärä (Sotkanet)	45	42	39	31	↓
Hailuoto. Varhaiskasvatuksessa olevien lasten lukumäärä (Opetushallinnon tilastopalvelu, Vipunen)	39	30	27	24	↓
Hailuoto. Varhaiskasvatukseen osallistuneet lapset, % 0–6-vuotiaista	86,7 %	71,4 %	69,2 %	-	↓
Hailuoto. Kulttuuripalveluiden saavutettavuus: 3 km päässä lähimmästä kirjastosta asuvan väestön	64 %	65 %	65 %	-	

osuus kunnassa % (Kuntien kulttuuritilastot, KULTTI)					
Hailuoto. Kulttuuripalveluiden saavutettavuus: 20 km päässä lähimmästä valtionosuusjärjestelmän (vos)teatterista asuvan väestön osuus kunnassa % (Kuntien kulttuuritilastot, KULTTI)	0 %	0 %	0 %	-	
Hailuoto. Kulttuuripalveluiden saavutettavuus: 20 km päässä lähimmästä vos-museosta asuvan väestön osuus kunnassa % (Kuntien kulttuuritilastot, KULTTI)	0 %	0 %	0 %	-	
Hailuoto. Kulttuuripalveluiden saavutettavuus: 20 km päässä lähimmästä elokuvateatterista asuvan väestön osuus kunnassa % (Kuntien kulttuuritilastot, KULTTI)	0 %	0 %	0 %	.	
Hailuoto. Nuorisotoimen palvelut: Nuorisotoimen osuus budjetista, % (Suomen Nuorisotyön tilastot) v. 2023			Nuorisotoimen nettokäyttö menot 36 901 €	-	
Hailuoto. Nuorisotoimen palvelut: Nuorisotoimen henkilökunta/henkilötyövuodet yhteensä (Suomen Nuorisotyön tilastot) v. 2023 ja 2024			0,7 htv.	0,6 htv.	↓
Hailuoto. Nuorisotoimen palvelut: a) avoin ja pienryhmätoiminta: kyllä/ei, b) etsivä nuorisotyö: kyllä/ei, c) nuorisotyö peruskouluissa: kyllä/ei. (Suomen Nuorisotyön tilastot)v. 2023 ja 2024			kyllä kyllä kyllä	kyllä kyllä kyllä	
Pohjois-Pohjanmaa. Enintään kahden kilometrin etäisyydellä ala-asteesta asuvat, % alakouluikäisistä (Elinympäristön tietopalvelu Liiteri)	76,8 %	76,3 %	80,8 %	80,7 %	
Hailuoto. Enintään kahden kilometrin etäisyydellä ala-asteesta asuvat, % alakouluikäisistä (Elinympäristön tietopalvelu Liiteri)	61,5 %	61,4 %	61,1 %	55,8 %	↑
Pohjois-Pohjanmaa. Enintään 500 metrin etäisyydellä päivittäistavarakaupasta	43,6 %	42,9 %	41,6 %	40,5 %	

asuvat, % ikääntyneistä (Elinympäristön tietopalvelu Liiteri)					
Hailuoto. Enintään 500 metrin etäisyydellä päivittäistavarakaupasta asuvat, % ikääntyneistä (Elinympäristön tietopalvelu Liiteri)	22,2 %	18,9 %	19,1 %	18,9 %	↓
Hailuoto. Enintään 1 kilometrin etäisyydellä säännöllisen liikenteen joukkoliikenteen pysäkeistä asuvat, % väestöstä (Elinympäristön tietopalvelu Liiteri)	22,2 %	-	-	-	

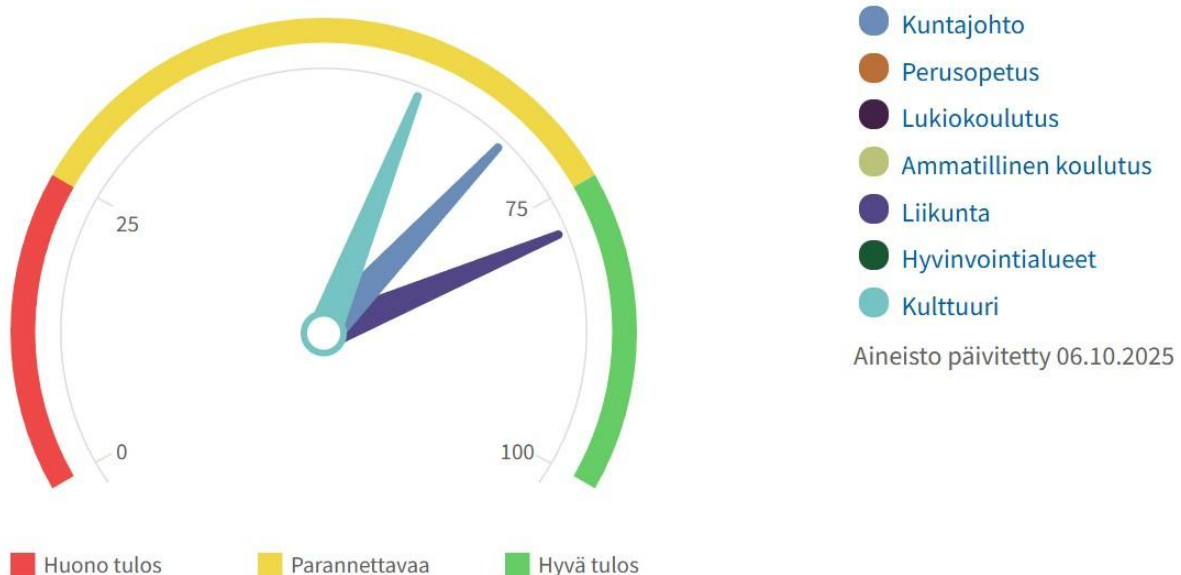
Indikaattori	2010	2015	2020
Koko maa. Primääristen pienhiukkasten päästöt (PM2.5, tonnia)	23 200 t	17 400 t	14 100 t
Hailuoto. Primääristen pienhiukkasten päästöt (PM2.5, tonnia)	12 t	10 t	9 t

Lähde: Suomen Ympäristökeskus SYKE, 2024.

4. Hailuodon kunnan terveyden edistämisen aktiivisuus, TEA-viisari

Tea-viisari tarkoittaa terveyden edistämisen aktiivisuutta kunnissa asteikolla 0–100. Vastaukset perustuvat kuntien tekemään itsearviointiin. Tea-viisarin avulla mitataan sitä, kuinka aktiivisesti kunnat parantavat asukkaiden hyvinvointia. Tea-viisarin tilanne kertoo, että Hailuodossa terveyden edistämässä on liikunnan osalta hyvä tulos (78) ja kulttuurin ja kuntajohdon osalta on parannettavaa. Kulttuurin osalta terveyden edistämisen aktiivisuus on laskenut edelliseen vuoteen verrattuna (v. 2024, 73). Perusopetuksen tietoja ei ole käytettävissä (ei lupa julkaista tai ei ole toimitettu). Hailuodossa ei ole lukio- tai ammatillista koulutusta.

Kaikki sektorit : Hailuoto 2025

Pisteet	Hailuoto	Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	Koko maa
Kaikki sektorit	67	73	72
Kuntajohto	68	83	85
Perusopetus	..	63	64
Lukiokoulutus	..	66	69
Ammatillinen koulutus	..	66	66
Liikunta	78	75	69
Hyvinvointialueet	..	51	59
Kulttuuri	59	84	77

5. Hailuodon kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa, HYTE-kerroin

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Tällä halutaan varmistaa kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi myös hyvinvointialueille siirtymisen jälkeen.

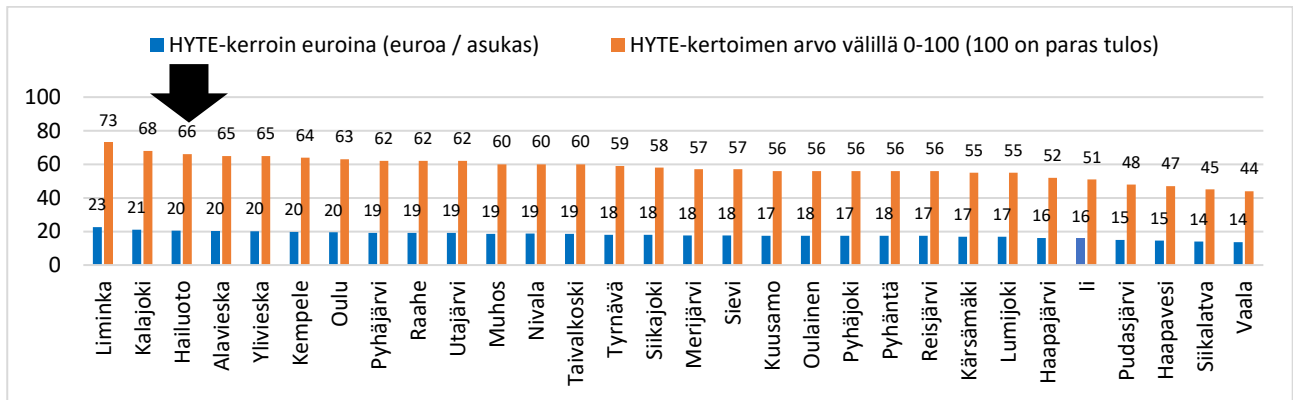
Lisäosan suuruus määräytyy kahdenlaisten indikaattorien perusteella:

- toimintaa kuvaavista **prosessi-indikaattoreista** ja
- tuloksia kuvaavista **tulosindikaattoreista**.

Yhteensä indikaattoreita on 21. Indikaattorien soveltuvuus arvioidaan määrääjoin, eivätkä ne tule olemaan aina samoja.

Alla olevassa kuviossa on kuvattuna Pohteen alueen kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kertoimen arvo ja euromäärä vuonna 2024.

Alla olevasta taulukosta käy ilmi Hailuodon HYTE kerroin, valtionosuus sekä prosessi- ja tulosindikaattoreiden keskiarvo. Jos kunnan HYTE-kerroin olisi ollut vuonna 2023 80 HYTE-valtionosuus olisi noin 21 650 € (18,89 € asukas x 960 asukasta x 80/67) ja jos HYTE-kerroin laskee 40 valtionosuus on noin 10 800 €. Myös kunnan asukasmäärän lasku tai kasvu vaikuttaa maksettavaan kokonaissummaan.

Indikaattori	Alue	2021	2022	2023	2024
Hailuoto, HYTE-kerroin, 0–100	Hailuoto	56	46	60	66
Hailuoto, HYTE-kerroin euroa / asukas	Hailuoto	15,8	13,1	16,9	20,4
Hailuoto, HYTE-kerroin, 1 000 euroa	Hailuoto	15	12,4	16,2	19,4
Prosessi-indikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin)	Hailuoto	43	47	67	73
Tulosindikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin)	Hailuoto	69	46	53	58
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2025					

5.1 Hailuodon prosessi-indikaattorit

Toimintaa kuvaavat prosessi-indikaattorit mittaavat nykytilannetta. Niillä haetaan vastausta kysymykseen "Minkälaista kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työ on". Indikaattorit mittaavat laajasti tekemisiä aina johtamisesta, seurannasta ja arvioinnista, resursseista ja kuntalaisten osallisuuden edistämisestä käytännön tekemisiin. Tärkeää on myös työn pitkäjänteisyys ja suunnitelmallisuus. Hailuodossa moni prosessi-indikaattori saa täyden 100. Osasta indikaattoreista ei ole saatavilla tietoa.

Indikaattori	Alue	2021	2022	2023	2024
Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä	Koko maa	70	70	12	
Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä	Hailuoto	100	100	-	-
Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit	Koko maa	60	60	66	66
Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit	Hailuoto	100	100	-	-
Kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä kouluuyhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus	Koko maa	80	80	91	91
Kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä kouluuyhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus	Hailuoto	100	100	-	-
Kunnan palvelujen suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asukasraateja ja foorumeja	Koko maa	77	77	87	87
Kunnan palvelujen suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asukasraateja ja foorumeja	Hailuoto			100	100
Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista	Koko maa	78	78	82	82
Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista	Hailuoto			100	100
Kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen	Koko maa	49	49	57	57
Kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen	Hailuoto			0	0
Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille	Koko maa	77	79	79	92
Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille	Hailuoto	0	0	0	0

Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä	Koko maa	89	89	95	95
Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä	Hailuoto			0	0
Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä	Koko maa	83	83	83	92
Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä	Hailuoto	100	100	100	100
Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen	Koko maa	73	79	79	89
Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen	Hailuoto	100	100	100	100
Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä	Koko maa	19	19	20	20
Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä	Hailuoto	0	0	0	0
Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa	Koko maa	54	44	44	76
Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa	Hailuoto	100	0	0	100
Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakkoarvointiin	Koko maa	56	52	52	60
Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakkoarvointiin	Hailuoto	0	100	100	100
Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan koko koulussa	Koko maa	70	70	80	80
Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan koko koulussa	Hailuoto	100	100	-	-
Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintavoista ja niissä tapahtuneista muutoksista	Koko maa	69	69	75	75
Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintavoista ja niissä tapahtuneista muutoksista	Hailuoto			100	100
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2024					

5.2 Hailuodon tulosindikaattorit

Indikaattori	Alue	2021	2022	2023	2024
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä, skaalattu HYTE-indikaattori	Hailuoto	100	34	58	46
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori	Hailuoto	51	51	41	41
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24-vuotiaat, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori	Hailuoto	100	12	48	54
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25–64-vuotiaat, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori	Hailuoto	100	100	26	100
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25–64-vuotiaat, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori	Hailuoto	61	78	79	41
Ylipaino, 8.- ja 9. - lk., skaalattu HYTE-kerroinindikaattori	Hailuoto	0	0	68	68
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2024					

Tulosindikaattorit mittaavat muutosta väestön hyvinvoinnissa ja terveydessä- Tulosindikaattoreista lasketaan kahden mittausajankohdan erotus kuvaamaan tapahtunutta muutosta. Jos jonkin indikaattorin arvo on jo tavoitetilanteessa, saa kunta sen osalta maksimipisteet (100).

6.Yhteenveto

Hailuodon hyvinvointikertomuksen kuvaus kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä sekä niiden edistämisestä perustuu THL:n suositukseen kunnan hyvinvointikertomusten vähimmäistietosisällöistä, ZekkiPro ja Minun arkeni ja elämäni -kyselyiden hyvinvointikokemustietoon sekä valmisteluvaiheen suoran osallistumisen aineistoihin.

Hailuoto on 927 asukkaallaan Pohjois-Pohjanmaan pienin kunta. Hailuodon väkiluku laski vuonna 2024 -2,2 % ja kunnan väestöennuste vuoteen 2040 on -6,1 %. Ikäryhmittäisessä väestöennusteessa 2030 Hailuodon osalta verrattuna Pohjois-Pohjanmaan korostuu lasten, nuorten ja nuorten aikuisten alhainen ja yli 64-vuotiaiden suuri osuus. Vuonna 2024 yli 64-vuotiaiden osuus kunnan väestöstä oli 42,3 %. Kunnan taloudellinen huoltosuhte on korkea.

Kuntalaisten koulutustaso on maakuntaa ja koko maata korkeampi. Kunnan työpaikkaomavaraisuus on 67,9 % ja elinkeinoista alkutuotannon osuus suuri. Lähes puolet työssäkäyvistä käy töissä mantereella. Työttömyys ja vaikeasti työllistyvien osuus on noussut: työttömyys on alle koko maan ja maakunnan keskiarvojen, mutta vaikeasti työllistyvien osuus maakunnan tasoa korkeammalla. Syrjäytymisriskissä olevien nuorten aikuisten määrä on laskenut. Kunnan elinvoiman suhteellinen muutos (elinvoimaindikaattori) oli v. 2022 positiivisempi kuin koko maassa keskimäärin.

Asuminen Hailuodossa painottuu rivi- ja pientaloihin ja hieman yli puolet kuntalaisista asuu taajamassa. Vuokra-asunnoissa asuvien määrä on alle puolet Pohjois-Pohjanmaan keskiarvosta. Kaikista lapsiasuntokunnista hieman yli puolet asuu ahtaasti. Yksinasuvien 75-vuotta täyttäneiden osuus on kasvanut mutta on alle maakunnan keskiarvon.

Kuntalaisten ikävakioitu sairastavuus on laskenut, mutta vamma- ja myrkytystapauksia on keskimääräistä enemmän. 65-vuotta täyttäneiden kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksoit ovat edelliseen vertailuvuoteen verrattuna lisääntyneet merkittävästi. Poliisin tietoon tulleet omaisuusrikokset ovat lisääntyneet, mutta ovat alle maakunnan keskiarvon. Vuosina 2021–2023 Hailuodossa ei ollut vammautumiseen tai kuolemaan johtaneita liikenneonnettomuuksia. Äänestysaktiivisuus on Hailuodossa korkea.

Tietoa lasten ja nuorten sekä täysi-ikäisten kuntalaisten hyvinvoinnista ja elämäntilanteesta saatiin Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen (Pohde) ja kuntien yhdessä toteuttaman ZekkiPro ja Minun arkeni elämäni -kyselyiden avulla. ZekkiPro -hyvinvointikyselyn vastausprosentti oli korkea ja saadut tulokset kokonaisuutena alle Pohteen keskiarvon. Täysi-ikäisille toteutetun Minun arkeni ja elämäni kyselyn vastausprosentti oli matala ja nuorten aikuisten ja työikäisten vastaukset yhdistettiin.

7–13-vuotiaiden kyselyn vastauksissa korostui tyytyväisyys ystäviin ja tavaroihin, 10–17-vuotiaiden vastauksissa tyytyväisyys perheeseen ja kotiin. Sekä 7–9- vuotiaat, että 10–13-vuotiaat kokivat tarvitsevansa eniten muutosta heräämiseen, 14–17-vuotiaat eniten muutosta itsetuntoon. Tulkintatyöpajoissa nousi esille asuinpaikan sijainnin (saari) merkitys lasten, nuorten ja perheiden arkeen ja vapaa-aikaan, palveluiden saatavuuteen sekä opettajien

vaihtuvuuteen. Heräämisen haasteiden nähtiin vaikuttavan laajasti lasten ja nuorten hyvinvoinnin kannalta tärkeisiin elämänalueisiin.

Nuorten aikuisten ja työikäisten vastauksissa luonto koettiin vahvuutena, joka saa jaksamaan ja voimaan hyvin. Tulkintatyöpajassa luonnon nähtiin olevan lähellä ja tarjoavan harrastuksia monipuolisesti. Myös läheiset ihmissuhteet auttoivat vastaajia voimaan hyvin. Elämänosa-alueen heikkoudeksi vastaajat nimesivät kulttuurihyvinvoinnin. Eniten muutosta kaivattiin taloudelliseen tilanteeseen. Päivittäiseen elämäänsä muutosta nuorista aikuisista ja työikäisistä toivoi 72 % vastaajista. Eniten muutosta toivottiin muihin ihmissuhteisiin, rahan riittävyteen arkeen ja peruselämään sekä avun ja palveluiden saantiin, kun niitä tarvitsee. Tulkintatyöpajoissa nimettiin, että kulttuurihyvinvoinnissa kysyntä ja tarjonta eivät vastaa, vapaa-aikaa mantereella töissä kävijöillä on vähän, palveluiden saatavuus on heikentynyt, arjen kustannukset ovat korkeat ja työmahdollisuudet rajalliset.

Ikääntyvien hyvinvointikyselyn vastauksissa nousi esille toimintakykyä ja työkykyä haittaavien pysyvien vammojen (31,3 % vastaajista) sekä psyykkisten sairauksien ja oireiden (0 %) osuudet. Tulkintatyöpajoissa nimettiin osan kuntalaisista ikääntyneistä tehneen fyysisesti raskasta työtä. Kaikki kyselyyn vastaajat kokivat luonnon oman hyvinvoinnin ja päivittäisen elämän kannalta erittäin hyväksi tai hyväksi. Luonto koetaan kokonaisvaltaisesti. Tärkein asia, joka saa jaksamaan ja voimaan hyvin olivat läheiset ihmissuhteet. Elämänosa-alueista heikkoudeksi koettiin työelämä tai valmius työelämään sekä avun ja palveluiden saanti, kun niitä tarvitsee. Eniten kaivattiin muutosta harrastuksiin ja kulttuuritapahtumiin. Tulkintatyöpajoissa palveluiden ja ihmissuhteiden osalta nousi esille ajokortin merkitys. Myös taloudellisen tilanteen, kuten pienen eläkkeen nähtiin voivan olevan monelle este. Ikääntyneistä hyvinvointikyselyyn vastaajista muutosta arkeen ja elämään toivoi 30 %. Tärkeimmät muutostarpeet olivat kehon terveys sekä liikunta ja fyysinen aktiivisuus. Työpajoissa olosuhteiden liikunnan harrastamiseen koetaan olevan hyvät mutta ikääntyneiden tarvitsevan kannustusta ja mahdollisuuksia päästä liikuntapaikkoihin.

Hailuodon kunnan terveyden edistämisen aktiivisuudessa (TEA-viisari) liikunnan edistämisen osalta on tapahtunut myönteistä kehitystä, kun sen sijaan kulttuurin osalta on tapahtunut heikentymistä edelliseen vertailuvuoteen. Parannettavaa on muun muassa kunnan kulttuurin osallistumisen madaltamisessa.

Hailuodon hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtiosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin on ollut Hailuodossa nousujohteinen vuodesta 2021 lähtien ollen vuonna 2024 Pohjois-Pohjanmaan kunnista kolmanneksi korkein. HYTE-kertoimessa positiivista kehitystä on tapahtunut etenkin toimintaa kuvaavien prosessi-indikaattoreiden osalta. Kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden muutosta kuvaavissa tulosindikaattoreissa eniten parannettavaa on koetun terveydentilan, 25–64-vuotiaiden työkyvyttömyyseläkkeen saajien sekä yli 65-vuotiaiden kaatumisten ja putoamisiin liittyvien hoitojaksojen osalta.

7. Hyvinvoinnin edistämisen painopisteet 2025–2029

Hyvinvointikertomuksen 2025–2029 hyvinvoinnin edistämisen ensimmäiset painopisteet nimettiin kevään 2025 tulkintatyöpajoissa. Lopullinen esitys painospisteistä valmisteltiin Hailuodon kunnan johtoryhmän jäsenten työpajassa 24.9.2025. Hyvinvointikertomuksen nykytilakuvaus sekä ikäryhmäkohtaiset hyvinvoinnin edistämisen painopisteet ohjaavat tulevan hyvinvointisuunnitelman tavoitteita ja toimenpiteitä. Hyvinvoinnin edistämisen painopisteet huomioidaan osana kunnan toiminta- ja talousarviota.

Kaikkia asukkaita koskevat painopisteet:

- Omaehtoinen hyvinvoinnin edistäminen: liikkuminen, osallisuus, turvallinen asumis- ja elinympäristö.
- Luontolähtöinen hyvinvoinnin edistäminen.
- Yhdistys- ja järjestötoiminnan tavoitteellinen kehittäminen.

Lapset ja nuoret:

- Lasten ja nuorten hyvinvointia ja terveyttä edistävän arjen hallinnan edistäminen.
- Hyvinvointia ja osallisuutta edistävä vapaa-aika ja kaverisuhteet.
- Koulu yhteisöllisenä kasvualustana mahdollistaa oppilaiden ihmisenä ja kansalaisena kasvun.

Nuoret aikuiset ja työikäiset:

- Heikoimmassa asemassa olevien tukeminen yhteistyössä yhteistyö- ja sidosryhmien kanssa.
- Luomalla uutta työtä.
- Sujuvan ja ihmisarvoisen arjen edistäminen.

Ikääntyneet:

- Yhteisöllisyys toteutuu arjen kohtaamisissa vapaa-ajalla ja kulttuuritoiminnoissa.
- Luontolähtöisen hyvinvoinnin vahvistaminen.
- Omaehtoisen psyykkisen ja fyysisen terveyden ja toimintakyvyn tukeminen.

Lähteet:

- Hailuodon kunta, 2025. Hallintosääntö.
<https://hailuoto.fi/download/hallintosaanto/?wpdmdl=26276&refresh=68e8f4e4112ee1760097508>
- Kuntaliitto, 2024. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävät kunnissa. [2274-Hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-tehtavat-2024.pdf](#)
- Kuntaliitto, 2023. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen.
<https://www.kuntaliitto.fi/hyvinvointi-ja-sivistys/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistaminen>
- Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue, 2023. Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointikertomus, 2023. https://pohde.fi/wp-content/uploads/2023/08/Pohjois-Pohjanmaan-hyvinvointikertomus_Valtuusto-hyvaksynyt-12.6.2023_Final.pdf
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 2024. Hyte-kerroin – kannustin kunnille.
<https://thl.fi/aiheet/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/hyvinvointijohtaminen/hyvinvointijohtaminen-kunnassa/hyte-kerroin-kannustin-kunnille>
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 2023a. Luottamushenkilöt kunnissa.
<https://thl.fi/aiheet/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/kansallinen-tuki-ja-verkostot/terve-kunta-verkosto/luottamushenkilot-kunnissa>
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 2023b. Kunnan hyvinvointikertomus.
<https://thl.fi/aiheet/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/hyvinvointijohtaminen/hyvinvointijohtaminen-kunnassa/kunnan-hyvinvointikertomus>